

DJOANNA ARP NIELSEN
223687, RSH14B

BIRGITTE BJERREAARD
223713, RHS14B

HERNINGMODELLEN OG SOCIALRÅDGIVERENS ROLLE HERI

Herningmodellen and the social workers part in it

Vejleder: Srirajan Sugathevann

Januar 2018

Denne projektrapport er udarbejdet af studerende på socialrådgiveruddannelsen ved VIA University College, som et led i et uddannelsesforløb. Den foreligger urettet og ukommenteret fra VIA University Colleges side, og forfatterens synspunkter er ikke nødvendigvis sammenfaldende med VIA University College i øvrigt. Projektrapporten eller uddrag heraf må kun offentliggøres med forfatterens tilladelse.

Resume

Dette undersøgelsesprojekt udspringer fra en interesse i Herningmodellen, der opereres ud fra i Herning Kommunes børn og familie afdeling. Denne interesse er opstået gennem uddannelsen samt mediernes italesættelse heraf. I forbindelse hermed fandt vi det interessant at undersøge, hvorledes modellen forløber sig i praksis samt socialrådgiverens rolle heri. Dette ses ud fra et kritisk videnskabsteoretisk perspektiv, hvorfor vi fandt det interessant at undersøge, hvorledes socialrådgiverens rammer har indvirkning på udførelsen af det forebyggende arbejde, som Herningmodellen tilstræber. Til belysning af dette, har vi valgt at benytte os af kvalitative data til indhentningen af empiri, da vi herigennem kunne opnå informanternes subjektive forståelse og indsigt i Herningmodellen. Projektet bærer herfor præg af en subjektiv forståelse af Herningmodellen. Den kvalitative indhentede empiri består af interviews med to socialrådgivere samt en teamleder fra Herning Kommune, en politisk fremtræden socialpædagog og sociolog Kari Killén. Projektet vil desuden tage udgangspunkt i to metateorier, herunder Niklas Luhmanns systemteori samt Jürgen Habermas' teori om system- og livsverdenen, som vil suppleres med øvrige teorier. Disse er medvirkende til belysning af vores stillede problemformulering, der lyder således; "Hvorvidt har socialrådgiverens rolle og dertilhørende rammer betydning for udførelsen af det forebyggende arbejde med afsæt i Herningmodellen? Hvorvidt påvirkes det forebyggende arbejde af samarbejdet med familien og professionelle?"

Ud fra vores undersøgelsesprojekt kan vi konkludere, at socialrådgiverens rolle og dertilhørende rammer kan medføre udfordringer i forbindelse med udførelsen af det forebyggende arbejde med afsætning i Herningmodellen. Ligeledes kan det i undersøgelsesprojektet konkluderes, at det forebyggende arbejde påvirkes af samarbejdet med familien og professionelle.

Indholdsfortegnelse

Resume.....	1
1 Indledning.....	5
1.1 Indledning	5
1.2 Problemstilling.....	6
1.3 Afgrænsning.....	7
2. Problemformulering	7
3. Begrebsafklaring	8
3.1 Forebyggende arbejde og tidlig indsats	8
3.2 Diskurs	8
3.3. Herningmodellen	8
4. Videnskabsteori.....	9
4.1 Fænomenologi og hermeneutik	9
4.2 Kritisk teori	10
5. Metode	11
5.1 Kvalitativ og kvantitativ	11
5.2 Kvalitativ metode	12
5.3 Opnåelse af viden	12
6. Empirisk grundlag.....	14
6.1 Præsentation af informationer	14
6.1.1 Anne	14
6.1.2 Pia Andersen	15
6.1.3 Lone.....	15
6.1.4 Mona.....	15
6.1.5 Kari Killen.....	16
6.2 Ethiske dilemmaer.....	16
6.3 Kritiske overvejelser	17
7. Teori.....	19
7.1 Metateori	19
7.1.1 System- og livsverdenen	19

7.1.2 Systemteori og de sociale systemer	21
7.2 Supplerende teori	22
7.2.1 Socialpsykologi	22
7.2.2 Habitus.....	23
7.2.3 Samarbejde.....	24
7.2.4 Krydspres.....	25
7.2.5 Etik.....	25
7.2.6 BUM-modellen	26
7.3 Valg og fravalg	26
8. Redegørelse.....	27
9. Analyse	29
9.1 Analysestrategi.....	29
9.2 Begrebslig kritik.....	30
9.3 Delanalyse 1: Socialrådgiverens rolle og rammer.....	32
9.3.1 Omstrukturering	32
9.3.2 Forventninger til rollen.....	36
9.3.3 Ethiske dilemmaer.....	40
9.3.4 Sammenfatning	43
9.4 Delanalyse 2: Samarbejdets påvirkning på det forebyggende arbejde	44
9.4.1 Samarbejde med familie.....	44
9.4.2 Samarbejde med professionelle	46
9.4.4 Sammenfatning	53
9.5 Delanalyse 3: Styring af det sociale arbejde	53
9.5.1 BUM-modellen	54
9.5.2 Udfordringer i styringen	55
9.5.3 Sammenfatning	56
10. Konklusion.....	57
11. Kritisk refleksion	59
12. Perspektivering.....	59
Litteraturliste.....	60
Bøger	60
Hjemmesider	63

Love.....	64
Bilagsliste	64

1 Indledning

1.1 Indledning

Vores personlige interesse og kendskab gennem uddannelsen og praksiserfaring inden for børn og unge området ligger til grund for vores valg af emne. Herigennem er vi blevet bevidste om, at der forekommer en positiv diskurs inden for det forebyggende arbejde i børn og unge områderne i kommunerne, hvilket vi stiller os nysgerrige over for.

Børn og unge området har med Barnets Reform, der trådte i kraft den 1. januar 2011, gennemgået en betydelig udvikling, da der hermed kom øget fokus på det forebyggende arbejde. Reformen er en ajourføring af Anbringelsesreformen, hvori ændringerne var at fremme følgende; tryghed i opvæksten hos barnet eller den unge, børns og unges rettigheder, den tidlige indsats og kvaliteten i indsatsen (Servicestyrelsen, 2011, s. 4 og 7). Der er gennem Barnets Reform kommet øget fokus på det forebyggende arbejde, hvor flere studier påviser, at den tidlige indsats kan være altafgørende for barnets udvikling. Gennem kortvarigt forsømmelse kan barnet udvikle sig negativt, hvilket kan have betydning for barnets håndtering af modgang og kriser i livet, som det uundgåeligt vil møde (Servicestyrelsen, 2011, s. 82). Denne tidlige indsats er dog afhængig af et velfungerende samarbejde mellem netværket og de professionelle omkring barnet, da den tidlige indsats kræver en helhedsorienteret og koordineret tilgang. Den tidlige indsats kan med denne tilgang medføre færre menneskelige omkostninger i barnets livsforløb (Socialstyrelsen, 2016b). I forbindelse med at barnets udvikling afhænger af en helhedsorienteret og koordineret tilgang kan det forekomme nødvendigt at professionelle med hver deres speciale samarbejder (Juul Hansen, 2016, s. 174). Samtidig må det også anses nødvendigt at anvende en styringsform, da både barnets udvikling og borgernes forventninger til øget serviceniveau er afhængig heraf. Denne styringsform forekommer ydermere nødvendig, da der kan argumenteres for, at socialrådgiveren i sin hverdag må anse økonomien, der nødvendigvis ikke hænger sammen med borgernes forventninger, som en fast del af arbejdet (Hansen, 2015, s. 179) (Schrøder, 2012, s. 16).

1.2 Problemstilling

I indledningen fremgår det, at den tidlige indsats er positiv for barnets udvikling, hvilket vi ikke er modstridende over for. Vi stiller os dog nysgerrige på, hvilken betydning socialrådgiverens rolle samt anvendte styringsform har i forhold til det forebyggende arbejde. Foruden betydningen af socialrådgiverens rolle finder vi det interessant at undersøge, om der i udførelsen af det forebyggende arbejde opstår udfordringer i socialrådgiverens rolle. Grundet den tidligere nævnte positive diskurs samt den positive effekt på barnets udvikling, som det forebyggende arbejde medfører, stiller vi os nysgerrige på, hvorvidt socialrådgiveren egentligt har rammerne for udførelsen heraf.

I indledningen fremgår det, at samarbejdet med netværket og de professionelle omkring barnet er en nødvendighed for at udføre en helhedsorienteret og koordineret tidlig indsats. Til dette kan vi undre os over, hvorvidt samarbejdet både med forældre og andre professionelle i praksis kan udføres i tilstrækkelig grad. I indledningen blev vi bevidste om, at samarbejdet med professionelle med hver deres speciale forekommer relevant for opnåelse af en helhedsorienteret og koordineret tidlig indsats, hvorfor vi stiller os nysgerrige over for, om dette er muligt i praksis i forbindelse med udførelsen af det forebyggende arbejde. Ankestyrelsens undersøgelse (2013) viser, at samarbejdet med netværket i praksis kan forekomme vanskeligt grundet forskellige forventninger til hinanden. Det kan hermed forekomme nødvendigt for socialrådgiveren at anvende ressourcer til etablering af et fungerende samarbejde trods forskellige forventninger (Ankestyrelsen, 2013 s. 23). På baggrund af undersøgelsen er vi nysgerrige på socialrådgiverens rolle og de modstridende forventninger, der kan opstå i samarbejdet. Som nævnt i indledningen forekommer der nogle forventninger fra borgeren til det serviceniveau, som socialrådgiveren kan yde via givne rammer. I disse rammer foreligger der som nævnt et fast fokus på økonomien, hvilket vi stiller os nysgerrige på, om der er i overensstemmelse med borgerens forventninger.

Disse problemstillinger omhandlende socialrådgiverens rolle og dertilhørende rammer gør os nysgerrige på, hvorvidt socialrådgiveren i praksis har muligheden for at udføre det

forebyggende arbejde.

1.3 Afgrænsning

Set i lyset af ovenstående refleksioner og problemstillinger finder vi det nødvendigt at foretage en afgrænsning i forhold til undersøgelsen i vores projekt.

For at konkretisere de udfordringer der er givet i vores problemstilling, har vi valgt at tage afsæt i en bestemt kommune. Vi har i forbindelse hermed taget udgangspunkt i Herning Kommune, som har implementeret dele af Sverigesmodellen i deres arbejde med børn og unge, hvori der blandt andet er fokus på tidlig indsats i sagerne, tilgængelighed og et helhedsperspektiv (KORA, 2015, s. 5-6). Herning Kommune har hermed øget fokus på det forebyggende arbejde og samarbejde, hvorfor vi finder kommunen særligt interessant i forhold til vores problemstilling. Denne vil uddybes nærmere i redegørelsen.

2. Problemformulering

Ovenstående indledning og problemstillinger har for os som gruppe vakt interesse for at undersøge og forstå udfordringerne ved udførelsen af det forebyggende arbejde via Herningmodellen. De problemstillinger, der er opstået i processen, har medført følgende problemformulering:

Hvorvidt har socialrådgiverens rolle og dertilhørende rammer betydning for udførelsen af det forebyggende arbejde med afsæt i Herningmodellen?

- *Hvorvidt påvirkes det forebyggende arbejde af samarbejdet med familien og professionelle?*

3. Begrebsafklaring

For at opnå en bedre forståelse og indsigt i ovenstående indledning og problemstilling, finder vi det nødvendigt at afklare visse begreber, der kan skabe tvivl.

3.1 Forebyggende arbejde og tidlig indsats

Begreberne; det forebyggende arbejde og den tidlige indsats, kan deles op og defineres. Vores udgangspunkt findes i Socialstyrelsens definition, som har valgt definitionen ud fra Socialebegreber.dk. Den tidlige indsats defineres her som værende en indsats, hvor det primære sigte er forebyggelse. I forlængelse heraf kan forebyggelse defineres som værende et resultat, hvor sociale problemer er forhindret i at opstå eller udvikle sig. Det forebyggende arbejde og den tidlige indsats indebærer hermed at gribe tidligst muligt ind med en indsats overfor børn og unge, der mistrives. Dette er en indsats, der altid kan iværksættes i barnets liv, da den afhænger af krisens opståen og ikke af barnets alder (Socialstyrelsen, 2016a).

3.2 Diskurs

Vi anser diskursen som værende den måde et begreb italesættes i en konkret kontekst, hvorfor den er medvirkende til, hvorledes begrebet opfattes (ordnet.dk).

3.3. Herningmodellen

Herning Kommune har som nævnt implementeret dele af Sverigesmodellen i deres sociale arbejde og kaldt den Herningmodellen. I forbindelse med at vi i vores projekt analyserer arbejdet der finder sted i Herningmodellen, finder vi det relevant at udarbejde en redegørelse af modellen. Denne kan ses forinden analysen.

4. Videnskabsteori

I dette afsnit redegør vi for vores valg af videnskabsteoretisk perspektiv i projektet. Vi vil her foretage en redegørelse af, hvordan og hvorfor vi har valgt at benytte disse perspektiver. Vi har i vores projekt valgt at inddrage fænomenologi og hermeneutik samt den kritiske teori. Disse perspektiver er valgt, da de for os forekommer relevante i indhentning af empiri, fortolkning samt analyse heraf.

4.1 Fænomenologi og hermeneutik

I forbindelse med indhentning af empiri fra vores informanter, vil vi tage udgangspunkt i det fænomenologiske videnskabsteoretiske perspektiv, da vi stræber efter informanternes subjektive holdning til udførelsen af det forebyggende arbejde med afsæt i Herningmodellen. Fænomenologien er kendetegnet ved et indefra-perspektiv, hvori det er menneskers subjektive oplevelser og intentioner, der er udgangspunktet for menneskets opfattelser af det samfund, de lever i. For at opnå informantens oplevelser, må vi sætte egen forforståelse i baggrunden under selve udførelsen af interviewet, for hermed at kunne belyse informantens subjektive opfattelser upåvirket af vores egen forforståelse (Guldager, 2017, s. 81). At sætte egen forforståelse i baggrunden, er vi bevidste om, der ikke vil forekomme helt muligt, da vi aldrig vil være forudsætningsløse. Vi vil være præget af vores livserfaring og erfaring fra praksisfeltet, som vil komme til udtryk ved udformningen af vores interviewguide samt måden, hvorpå vi stiller spørgsmålene (Guldager, 2017, s. 91).

Vi er bevidste om, at vores forforståelse vil have indflydelse på, hvorledes vores interview er udformet. Herudover er vi samtidig bevidste om, at den data der er indsamlet gennem vores interviews, skal analyseres og fortolkes, hvorfor det hermeneutiske videnskabsteoretiske perspektiv her kan påtænkes. Vi vil udforske problemstillingen ved hjælp af vores faglige baggrund og erfaring fra praksisfeltet. Her vil vores egen forforståelse således komme i spil og være en prægende faktor i forhold til fortolkningen af det indsamlede data. Hermeneutikken tager nemlig udgangspunkt i, at alt fortolkning er præget af den konkrete situation på det givne tidspunkt og præget af personernes viden og forforståelse (Guldager, 2017, s. 119).

Som ovenfor nævnt vil vores indsamling af empiri samt bearbejdning heraf tage udgangspunkt i fænomenologien og hermeneutikken. Selve vores undersøgelsesprojekt vil dog bære præg af den kritiske teori. Vi vil nedenfor komme ind på nogle af de tanker, vi har gjort os omkring brugen af den kritiske teori, samt hvorfor vi har valgt netop denne.

4.2 Kritisk teori

Den kritiske teori er valgt, da vi har valgt at se kritisk på, hvorledes det forebyggende arbejde kan påvirkes af forskellige udefrakommende faktorer. Kritisk teori er kendetegnet ved, at der i analysen af socialforskning og samfundsvidenskab, altid bør medtænkes den samfundsmæssige totalitet i dens helhed (Birkler, 2009, s. 112).

I den kritiske teori finder vi ligeledes dialektikken, som vi vil benytte os af til at undersøge udfordringerne i vores problemstilling. Dialektikken er en god metode til at udsætte videnskaben for en streng begrebslig kritik gennem erkendelse og undersøgelse af projektets enkeltheder og detaljer, hvorved vi gradvist kan nå frem til en erkendelse af helheden. Hertil kan der tales om, at enkeltdelene i vores problemstilling vil udsættes for en undersøgelse af de enkeltheder og detaljer, der kan være medvirkende til en besvarelse af helheden i vores problemstilling. Grundet inddragelse af den kritiske teori har vi en bevidsthed om, at subjektiviteten i vores indsamlede empiri er medvirkende til, at vores viden kan fremstå som usikker, men vi kan gøre os nogle velbegrundede erkendelser gennem de opnåede erfaringer i projektet. Denne erfaringsproces, der kan opstå gennem projektet, vil give os en bedre forståelse inden for vores videnskabelige arbejde samt metoder og dermed systematisk give os bedre erfaring, erkendelse og indsigt. Gennem denne erfaringsproces, kan vi støde på negation. En negation er når der sker en afvisning af en bestemt indsigt i det enkelte begreb, hermed forkaster vi ikke det enkelte begreb, men opnår i stedet en uddybning af vores oprindelige indsigt (Langergaard og Sørensen, 2015, s. 265-266).

I hvad der kan betragtes som en videreudvikling af den kritiske teori, ser vi kritisk realisme. I vores opgave har vi valgt, at vi vil benytte os af kritisk realisme i den forstand, at vi vil ind og se på de generative mekanismer, der kan være medforklarende til bestemte udfald og virkninger inden for det forebyggende arbejde. Generative mekanismer handler om forklaring. En måde at definere, hvad en forklaring er, er at angive en bestemt årsag til en virkning. Ifølge den kritiske realisme er en forklaring dog først gyldig, når man kan redegøre for de mekanismer, der begrunder og sandsynliggør, hvordan årsagen giver den givne virkning. De generative mekanismer skal være med til at kunne forklare forskellige sammenhænge og udfald inden for det forebyggende arbejde. Vi blotlægger så at sige, de mekanismer der generere det fænomen der studeres (Guldager, 2015, s. 163).

5. Metode

I dette afsnit vil vi redegøre for vores refleksioner omkring metodiske valg i undersøgelsesprojektet. Afsnittet skal være medvirkende til at belyse metode til indhentning af empiri og opnåelse af viden. Herudover vil der i afsnittet redegøres for validiteten og reliabiliteten i vores projekt.

5.1 Kvalitativ og kvantitativ

Vi har i forbindelse med indhentelse af empiri i vores projekt taget udgangspunkt i den kvalitative metode, som er præget af direkte kontakt mellem forskeren og informanten, hvorfor vi hermed kan opnå en bevidsthed om informantens subjektive holdninger og meninger. Fortolkningen har i den kvalitative forskning stor betydning, da man søger at opnå forståelse af sociale fænomener (Thagaard, 2017, s. 13). Af samme årsag stemmer denne metode overens med valg af videnskabsteoretisk perspektiv i forbindelse med indhentelse af empiri.

Vi har i vores projekt valgt den kvalitative metode fremfor den kvantitative metode, da den kvantitative metode ikke har fokus på de variabler, der forekommer i den samfundsmæssige kontekst (Thagaard, 2017, s. 18). Vi vil med udgangspunkt i vores

problemstilling undersøge de faktorer, der har indflydelse på udfordringerne, der kan opstå i udførelsen af det forebyggende arbejde. Til at opnå viden om problemstillingerne vil vores indhentning af empiri bestå af direkte kontakt til informanten, hvorved informantens subjektive holdning kommer til udtryk. For at kunne belyse dette, anses den kvalitative metode bedst egnet.

5.2 Kvalitativ metode

I det følgende redegøres der for den anvendte metode til indhentning af empiri i vores projekt.

Vores interviewform vil tage udgangspunkt i en semistruktureret livsverdensinterview, som tager udgangspunkt i det fænomenologiske videnskabsteoretiske perspektiv. Herigennem vil vi forsøge at opnå en forståelse af subjektets egne perspektiver ud fra dennes hverdagsverden. Med denne interviewform stræber vi efter en beskrivelse af informantens livsverden, hvor vi herefter vil fortolke betydningen heraf. Denne interviewform og en på forhånd udarbejdede interviewguide leder op til åben dialog med informanten, hvor der på forhånd er fastsat bestemte temaer, der har til formål at bidrage med viden til vores projekt (Kvale og Brinkmann, 2015, s. 49). De på forhånd fastsatte temaer tager udgangspunkt i vores problemstilling, hvor vi herudfra søger informantens subjektive besvarelse hertil.

5.3 Opnåelse af viden

I forbindelse med at vores hensigt er at producere viden om samfundet og den menneskelige adfærd kan der tales om, at der forekommer to veje for opnåelse heraf.

Først og fremmest kan der tales om induktion, hvori der tages udgangspunkt i empirien, forinden man slutter sig til en konkret teori. Herudover kan der tales om deduktion, hvori der tages udgangspunkt i forudbestemte teorier, der ligger til grund for hypoteser, som herefter afprøves i praksis. I praksis forekommer det dog vanskeligt at skelne disse ad, da disse i et undersøgelsesprojekt foregår i samspil med hinanden. I vores projekt kan man tale om en cirkulær proces, hvori den viden, der opnås i empirien, kan give anledning til

spørgsmål, der skal besvares i teorien. Her er der tale om induktion. Omvendt kan der også tales om deduktion, hvor der opnås viden i teorien, der kan give anledning til spørgsmål, der skal besvares i empirien (Andersen, 2013, s. 31-32). Denne cirkulære proces kan kaldes for abduktion (Thagaard, 2017, s. 184). Dette samspil mellem induktion og deduktion vil forekomme gennem vores projekt med henblik på at kunne belyse problemstillingen med flere udgangspunkter.

5.4 Kvalitetskriterier

Nedenfor vil vi redegøre for validiteten og reliabiliteten i vores projekt med udgangspunkt i vores primære forskningstype. Vores projekt vil primært være præget af den forstående forskningstype, som særligt er kendetegnet ved, at det er subjekternes mening i vores empiri, der indgår som en væsentlig del af datamaterialet. Vores kvalitetskriterier vurderes på baggrund heraf (Launsø, Rieper og Olsen, 2017, s. 28).

På baggrund af vores valg af forskningstype, herunder den forstående forskningstype, har vi opmærksomhed på, at vi og informanten forinden interviewet besidder en forforståelse, som kan have indflydelse på vores fortolkning. Denne fortolkning kan have betydning for vores gyldighedskriterie, da informanten på trods af fortolkningerne skal kunne genkende sine holdninger gennem den beskrivende fortolkning. Dette kriterie kaldes i den forstående forskningstype spejlkriteriet. At informanten på trods af de fortolkninger, der er foretaget, fortsat skal kunne genkende egne holdninger, stemmer overens med både inddragelse af fænomenologien og hermeneutikken i dataindsamlingen og bearbejdningen heraf.

I forbindelse med at vi har afgrænset vores undersøgelsesprojekt til Herning Kommune, er vi opmærksomme på, at informanten indgår i organisatoriske sammenhænge, der kan have indflydelse på informantens udtalelser. Vi må hermed både inddrage de sociale- og organisatoriske sammenhænge, som informanten indgår i. Man kan hermed tale om inddragelse af et helhedskriterie (Launsø, Rieper og Olsen, 2017, s. 34).

Da vi i vores opgave har valgt den kvalitative tilgang, kan man tale om, at vores analyse vil være baseret på fortolkninger, hvorfor der vil forekomme mulighed for en generel overførbarhed. Hermed menes, at udfaldet af vores projekt nødvendigvis ikke vil stemme

overens med udfaldet i en anden kommune, selvom der bruges samme undersøgelsesmetode. Det forekommer dog muligt at benytte samme metode, hvorfor der kan tales om en generel overførbarehed (Thagaard, 2017, s. 191-192). Til denne generelle overførbarehed kan refereres tilbage til dialektikken i den kritiske teori, som indebærer at viden er usikker, da udfaldet i undersøgelsen nødvendigvis ikke stemmer overens med samme undersøgelse i anden kommune. Vi kan dog gennem visse erfaringer benytte samme metode i anden kommune, hvorigennem vi gør os velbegrandede erkendelser.

6. Empirisk grundlag

For at belyse vores undersøgelsesprojekt fra forskellige perspektiver har vi indhentet empiri til brug af analysen. Gennem indhentningen af empiri i vores projekt har vi foretaget semistrukturerede interviews af informanter med kendskab til det forebyggende arbejde og de udfordringer, der måtte være heri.

6.1 Præsentation af informationer

Vi har valgt emnet det forebyggende arbejde og udfordringerne heri, hvorfor vores informanter også måtte have kendskab hertil. For at kunne belyse disse udfordringer tænkte vi, at det kunne forekomme relevant at interviewe indsatser og socialrådgivere i Herning Kommune. På trods af flere henvendelser til forskellige indsatser i kommunen har dette ikke været muligt grundet deres manglende ressourcer.

6.1.1 Anne

I søgningen efter andre relevante informanter fremgik Anne fra Socialpædagogerne fagforening, som har været en fremtrædende person i medierne omkring Herningmodellen. Vores tanke var hermed, at hun kunne repræsentere indsatserne fra et overordnet perspektiv. Herunder eksempelvis at belyse nogle af de forventninger, der forekommer til socialrådgiveren i udførelsen af det forebyggende arbejde, som vores problemstilling leder op til. Anne er uddannet pædagog i 1979. Hun har altid været politisk

aktiv, hvor børn og unge området har været et af hendes politiske ansvarsområder. Anne har valgt at være anonym i vores projekt, hvorfor hendes politiske stilling og historie ikke kan uddybes nærmere.

6.1.2 Pia Andersen

Herudover fandt vi det også relevant at undersøge udfordringerne fra et ledelsesmæssigt perspektiv. I den forbindelse tog vi kontakt til en teamleder i Center for Børn og Forebyggelse (herefter CBF) i Herning Kommune, som indvilligede i et interview. Pia blev uddannet socialrådgiver i 2008 og har været ansat i Herning Kommune lige siden. Hun blev teamleder hos CBF i 2016.

Vi forventede gennem vores interview med Anne, at opnå et perspektiv fra indsatsernes side, mens vi forventede et ledelsesmæssigt perspektiv fra Pia. I forbindelse med at vores problemstilling leder hen til socialrådgiverens rolle, fandt vi det også relevant at interviewe to socialrådgivere fra Herning Kommune. Dette blandt andet for at opnå deres oplevelse af rollen og dertilhørende rammer i det forebyggende arbejde. Her fandt vi Lone og Mona.

6.1.3 Lone

Lone er uddannet socialrådgiver i 1999 og har arbejdet i Herning Kommune af to omgange. Hun arbejdede i Herning Kommune efter sin endte uddannelse, hvor hun arbejdede i et par år. Herefter kom hun tilbage til Herning Kommune i 2013, hvor hun har arbejdet siden. Lone har hermed som medarbejder været med i implementeringen af Sverigesmodellen, men har ikke været en del af implementeringsteamet. Lone ønsker at være anonym i dette projekt.

6.1.4 Mona

Mona er uddannet socialrådgiver i 2009, men har været ansat i Herning Kommune siden 2008, da hun arbejdede, mens hun skrev sin bachelor. Hun har hermed arbejdet i Herning Kommune siden endte uddannelse. Mona har ligesom Lone været med i implementeringen

af Sverigesmodellen på medarbejderniveau, men har ikke været en del af implementeringsteamet. Mona ønsker at være anonym i dette projekt.

6.1.5 Kari Killen

For at belyse udfordringerne for socialrådgiveren i det forebyggende arbejde i forhold til barnets udvikling, fandt vi det relevant, at foretage et interview med socionom og forsker Kari Killen. Kari Killen er socionom med videreuddannelse i børne- og ungdomspsykiatrisk behandling. Hun har skrevet flere lærebøger om tilknytning og omsorgssvigt, hvorfor vi tænkte, hun ville kunne bidrage med relevant viden til vores problemstilling

I forbindelse med indhentningen af vores ovenstående empiri kan man tale om, at der forekommer nogle etiske overvejelser. Nedenfor vil vi redegøre for nogle af de overvejelser, vi har gjort os, ved brugen af den kvalitative forskning.

6.2 Etiske dilemmaer

Som interviewer der benytter sig af informantens udtalelser til undersøgelsesprojektet, forekommer det relevant, at disse oplysninger behandles med fortrolighed. I denne proces kan man påpege nogle etiske dilemmaer, som man særligt skal være opmærksom på (Thagaard, 2017, s. 24-25).

Det første etiske dilemma, som vi ser i vores projekt, er princippet om informeret samtykke. I den kvalitative forskning forekommer der særligt nogle udfordringer hertil. For det første afhænger informantens samtykke af det givne formål til projektet. Dette kan forekomme problematisk, da fremlæggelsen af formålet med projektet kan have indflydelse på informantens udtalelser, men foruden at fremstille det givne formål kan det diskuteres, hvorvidt samtykket er validt. Samtidig forekommer det begrænset for os at give korrekt udmelding om, hvorledes projektet vil forløbe, da kvalitativ forskning ofte er en foranderlig proces (Thagaard, 2017, s. 25). Hermed menes, at samspillet mellem induktion

og deduktion, som vil forekomme gennem vores projekt, skaber en cirkulær proces, der kan resultere i opnåelse af ny viden, som der ikke konkret kan udmeldes om på forhånd.

Et andet etisk dilemma er de konsekvenser, som projektet kan få for udvalgte informanter. Den tidligere nævnte cirkulære proces kan skabe et etisk dilemma i forhold til udarbejdelsen af projektet, da vi gennem hele projektet må være opmærksom på de konsekvenser, deltagelsen kan få for informanterne. Vi kan på forhånd ikke give konkret udmelding omkring, hvilke konsekvenser projektet kan få for informanterne. Informanternes tillid til at givne oplysninger behandles med respekt og fortrolighed er hermed afgørende for deres deltagelse i projektet. Det er derfor afgørende, at informationerne ikke fortolkes på en misvisende måde og at informanten ikke er stillet værre end forinden deltagelsen (Thagaard, 2017, s. 28).

6.3 Kritiske overvejelser

I forbindelse med indhentning af empiri, har vi gjort os nogle overvejelser om de faktorer, der kan have påvirket informantens udsagn.

Forinden udarbejdelsen af interviewet gjorde vi os nogle overvejelser omkring, at en af bachelorgruppens studerende på forhånd har kendskab til CBF gennem studiearbejde. Overvejelserne gik på, om dette har indflydelse på informanterne fra CBFs tillid til, at de givne oplysninger ville blive behandlet med respekt og fortrolighed. I forbindelse hermed sætter vi spørgsmålstegn ved, hvorvidt den studerendes tilstedeværelse under interviewet har haft indflydelse på informanternes udsagn. Dette skyldes særligt, at vi i vores problemstilling søger udfordringerne i udførelsen af det forebyggende arbejde med Herningmodellen. Vi er bevidste om, at ikke alle vil have deres syn på udfordringerne i deres arbejde offentliggjorte, hvorfor den studerendes tilstedeværelse under interviewet muligvis kan have indflydelse på informanternes følelse af anonymitet. Dette kan skyldes, informanternes bekymring om, hvorledes den studerende modtager og behandler disse informationer, da informanterne anser den studerende som en kollega. Informanternes eventuelle bekymring skal italesættes som en bevidsthed hos os på trods af, at de givne

informationer behandles fortroligt (Thagaard, 2017, s. 26 og 101-102). I forbindelse med problematikkerne der kan opstå i, at den ene studerende har relationer til informanterne, besluttede vi, at den studerende uden tilknytning til CBF gennemførte disse interviews. Dette med formålet om, at mindske ovenstående problematikker. Ovenstående kritiske overvejelser fortolkes fra vores side som havende indflydelse på informanternes udsagn. Dette gøres ud fra den hermeneutiske tankegang, som vi er bevidste om, der har indflydelse på udfaldet af vores projekt.

En anden faktor, der kan have indflydelse på alle informanternes givne informationer er samfundets påvirkning. Her kan den kritiske teori indtænkes, som blandt andet vil bidrage til at afsløre samfundets indvirkning på individet. Vi er bevidste om, at vores informanter er individer i samfundet med egen subjektive tolkning af sin egen virkelighed. I den kritiske teori kan dette anses som enkelthermeneutik. I forbindelse med vores tolkninger af individets subjektive virkelighed, kan der tales om dobbelthermeneutik. Vi vil i vores projekt også være bevidste om samfundets indflydelse på individets udsagn gennem interviewet, hermed tolker vi både individets subjektive virkelighed og samfundets indflydelse herpå, hvilket kan betegnes som tredobbelthermeneutik (Thagaard, 2017, s. 42). Da alle vores informanter er en del af samfundet og arbejder inden for det offentlige, formoder vi, at samfundet har haft indflydelse på deres tankegang samt de udsagn, de har givet. Dette indebærer, at vi gennem vores interview også må fortolke samfundets indflydelse på informanternes udsagn, da denne ikke er givet på forhånd.

Som nævnt i det videnskabsteoretiske afsnit tager vi udgangspunkt i den fænomenologiske tankegang i forbindelse med indhentningen af vores empiri. Efter ønsker fra nogle af informanterne, Anne og Mona, har vi måtte tilsende interviewguiden på forhånd. Vi er bevidste om, at dette kan have indflydelse på deres svar og dermed vores fænomenologiske udgangspunkt. Dette kan blandt andet have to forskellige udfald. Det kan eksempelvis føre os over i en socialkonstruktivistisk tankegang, hvis informanten på forhånd har drøftet spørgsmålene med andre individer (Guldager, 2017, s. 175). Herudover kan det i indhentningen af vores empiri også lede hen til den hermeneutiske tilgang, da den på forhånd tilsendte interviewguide kan give informanten mulighed for at reflektere og inddrage egen forforståelse i besvarelsen (Guldager, 2017, s. 119)

Vi har hermed gennem vores indhentning og behandling af empiri gjort os nogle kritiske overvejelser omkring de forskellige faktorer, der kan have indflydelse på projektets udfald. Disse overvejelser vil vi have med i bevidstheden gennem hele projektet.

7. Teori

Vi vil i vores projekt anvende forskellige teorier til belysning af vores problemstilling, herunder både metateorier og supplerende teorier hertil. De anvendte teorier er valgt med afsæt i at ville skabe en forståelse af, hvorvidt ydre faktorer har indflydelse på socialrådgiverens arbejde. Samtidig er teorierne tiltænkt at kunne belyse socialrådgiverens rolle og indvirkning i samfundet. Teorierne og begrundelse for valg af disse beskrives nedenfor.

7.1 Metateori

Vi har valgt at anvende to meta teorier i vores projekt, da disse supplerende kan belyse vores problemstilling.

7.1.1 System- og livsverdenen

Vi har valgt system- og livsverdenen, da denne kan anvendes til belysning af de opstillede problemstillinger og problemformulering, hvori vi søger besvarelse på, system- og livsverdenens indflydelse på socialrådgiverens rolle i udførelsen af det forebyggende arbejde samt rammer hertil. Elementerne i teorien, som vi vil anvende i vores projekt, uddybes hermed.

System- og livsverdenen er en teori udarbejdet af den tyske teoretiker, samfunds- og sprogfilosof Jürgen Habermas (f. 1929). Teorien indebærer først og fremmest livsverdenen, der omhandler individets subjektive mening og de sociale processer, der er

styret heraf (Guldager, 2017, s. 159-160). Heri skabes solidaritet, mening og identitet for det enkelte menneske, som opnås gennem kommunikation og deltagelse i livsverdenen. Der kan hermed tales om, at livsverdenen kan opdeles i 3 strukturelle komponenter; kultur, samfund og personlighed. Kulturen indebærer den viden, der opnås gennem fortolkningen af den viden, der står til rådighed, hvor der hermed opnås mening. Samfundet indebærer opnåelse af de sociale normer, som medvirker til skabelse af solidaritet. Sidst er der personlighed, som indebærer en forståelse af egen subjektivitet og identitetsdannelse (Nørager, 1998, s. 146).

Teorien består herudover af systemverdenen, der omhandler de økonomiske og politiske systemer, der er styret af magt og penge. Hvor livsverdenen er styret af subjektive sociale processer, er systemverdenen styret af de objektive sociale processer. Her kan både tales om økonomiske magtforhold, hvor markedsmekanismer og andre økonomiske mekanismer er styrende. Herudover kan der også tales om politiske magtforhold og de mekanismer, der udmøntes i love og retningslinjer (Guldager, 2017, 159).

Habermas beskriver, hvordan der kan tales om, at systemverdenen med de økonomiske- og politiske magtforhold koloniserer livsverdenen. Når systemverdenen koloniserer livsverdenen kan der tales om et meningstab med tilhørende usikkerhed i de 3 strukturelle komponenter, som udgør livsverdenen (Guldager, 2017, s. 160). Habermas anser livsverdenen og systemverden som værende elementer, der tilsammen udgør samfundet (Nørgaard, 1996, s. 24). Sammenstødet mellem livsverdenen og systemverdenen har hermed indflydelse på samfundsudviklingen, da disse gensidigt påvirker hinanden (Guldager, 2017, s. 159).

Habermas' teori har fokus på inddragelse af livsverdenen og systemverdenen, hvorfor man kan tale om, at der forekommer sammenhæng med vores valgte videnskabsteori, den kritiske teori. Som tidligere nævnt er der i Habermas' teori en tendens til, at livsverdenen koloniseres af systemverdenen, ligeledes er der i vores videnskabsteoretiske afsnit beskrevet, hvordan mennesket er indlejret i samfundets magtstrukturer.

Vores næste metateori er valgt supplerende til Habermas' teori, da denne også italesætter systemer og den indflydelse, disse kan have på både individ- og samfundsniveau.

7.1.2 Systemteori og de sociale systemer

Systemteorien vil i vores projekt anvendes til, at belyse samarbejdet mellem de sociale systemer og dets indflydelse på udførelsen af det forebyggende arbejde. Vi vil nedenfor uddybe, hvilken definition af systemteori, vi tager udgangspunkt i gennem vores projekt.

Inden for systemteorien forekommer der visse kendetegn, som kan identificeres i forskellige definitioner af systemteori. Disse kendetegn består blandt andet af helhedstankegang, forståelsen af systemers opbygning og definition, grænser mellem systemer og dets omverden samt ligevægt og ændringsprocesser (Hutchinson og Oltedal, 2006, s. 230-231). Med udgangspunkt i disse kendetegn, vil vi inddrage Luhmanns systemteori (1927-1998).

Luhmann beskriver, at samfundet består af sociale systemer, som skaber sig selv gennem kommunikation. Heri skabes der struktur, kommunikation og eget syn på omverden uden for det konkrete system. I disse systemer skabes der gennem kommunikation et billede af eget system og omverdenen, hvorfor der findes lige så mange omverdener, som der findes systemer (Juul Hansen, 2016, s.184).

I disse sociale systemer taler Luhmann om en helhedstankegang, hvori systemer udtænkes som lukkede helheder sammensat af flere enkeltdele. Disse enkeltdele kan anses som værende individerne, der på grund af den specifikke form for sammenknytning i systemet kan anses som værende en samvirkende helhed (Kneer og Nassehi, 1997, s. 51). Luhmann taler ydermere om, at et system må opretholde en grænse til omverdenen, da denne anses som værende kompleks. Denne kompleksitet i samfundet kan ikke rummes af det enkelte menneske. For at reducere kompleksiteten dannes forskellige systemer, hvori alt information er nøje udvalgt efter, hvad der forekommer meningsfuldt i den givne kontekst (Juul Hansen, 2016, s. 184). I forbindelse med dette må systemerne

opretholde en ligevægt, hvorfor der kan tales om autopoietiske systemer, hvor systemerne fremstiller og opretholder sig selv gennem en cirkulær ændringsproces. Denne proces kan betegnes som feedbacksløjfer, hvor systemet modtager input, hvorefter der afgives output. Disse input kommer fra den komplekse omverden, hvorfor systemet kun inddrager inputs, der forekommer relevante for dem og deres ligevægtstilstand. De input systemet modtager, kan betegnes som afvigerkorrigerende eller afvigerforstærkende. Den afvigerkorrigerende er medvirkende til en opretholdelse af systemet, hvorimod de afvigerforstærkende er medvirkende til en ændring af systemet, hvor der udvikles nye normer, regler og en ny selvopfattelse (Hutchinson og Oltedal, 2006, s. 233-234) (Kneer og Nassehi, 1997, s. 53 og 55).

Luhmanns teori indebærer, at samfundet er opdelt i forskellige sociale systemer, som med hver deres funktion i samfundet taler forskellige sprog. Dette sprog kan betegnes som koder, der findes i hvert enkelt funktionssystem, hvilket gør det vanskeligt for funktionssystemerne at kommunikere på tværs. Et socialt system i samfundet kan besidde flere forskellige funktionssystemer, som benyttes i kommunikation med andre systemer, der besidder samme funktionssystem. Kommunikationen mellem funktionssystemer forekommer umulig, hvis koderne ikke er i overensstemmelse (Juul Hansen, 2016, s. 186-187).

Foruden vores metateorier finder vi det ligeledes relevant at inddrage øvrige teorier gennem vores undersøgelsesprojekt, som kan supplere vores metateorier. Disse vil blive uddybet nedenfor.

7.2 Supplerende teori

7.2.1 Socialpsykologi

I relation til inddragelse af Habermas' teori om livs- og systemverden samt Luhmanns systemteori finder vi det relevant at inddrage socialpsykologien, da den belyser, hvordan individet bliver påvirket og påvirker de omgivelser, denne indgår i.

Socialpsykologien er med til at belyse, hvordan et enkelt individ kan påvirkes, men samtidig også påvirke sine sociale omgivelser. Socialpsykologien dækker et område mellem psykologi og sociologi, som skal være medforklarende til at belyse sociale samspil og relationer (Kuschel og Jørgensen, 2016, s. 269). I forbindelse med stillede problemstilling er vi interesserede i den del af socialpsykologien, der beskæftiger sig med sociale grupper herunder den sociale gruppeidentitet. En socialgruppe kan i socialpsykologien beskrives som en social enhed, hvor medlemmerne heri har kendskab til hinandens betydning og roller. Gruppen som helhed skal forholde sig til både inde- og udefrakommende faktorer, der kan have en påvirkning på, hvordan gruppen skal fortsætte. Gruppeidentiteten beskrives inden for socialpsykologien som en grundlæggende oplevelse af, hvordan man ser sig selv i forhold til andre. I denne gruppe kan der opstå særlige normer, der er medvirkende til at forklare, hvordan du definerer dig selv som menneske (Kuschel og Jørgensen, 2016 s. 283-284).

7.2.2 Habitus

I forbindelse med belysning af socialrådgiverens rolle, finder vi det relevant at inddrage begrebet habitus, da denne kan være medvirkende til en beskrivelse af socialrådgiverens handlemåde og bagvedliggende faktorer.

Sociologen Pierre Bourdieu (1930-2002) har italesat begrebet habitus. Habitus defineres som de grundlæggende faktorer, som mennesker vanemæssigt handler ud fra. Dette er faktorer, som det enkelte individ har opnået gennem sit sociale livsforløb. Habitus er hermed medvirkende til, at mennesker taler, handler, føler og vurderer på en bestemt måde uden at være bevidst herom (Järvinen og Mortensen, 2004, s. 15).

Bourdieu beskriver, at individets tidligere oplevelser i det sociale livsforløb vægter tungere end oplevelserne senere i livet, når det omhandler indflydelsesgraden på individets handlemåde. Ifølge Bourdieu bestræber mennesker sig ubevidst efter at indgå i situationer, der bekræfter deres tidligere oplevelser, så der ikke sættes spørgsmålstejn

ved deres habitus, som danner baggrund for blandt andet deres tanker, følelser og handlinger (Järvinen, 2013, s. 372-373).

7.2.3 Samarbejde

I forbindelse med at vi i vores problemstilling er nysgerrige på, hvilke udfordringer der kan opstå i samarbejdet, finder vi det interessant at undersøge, hvilke samarbejdsformer der kan komme til udtryk i de sociale systemer. Nedenfor vil de samarbejdsformer, som vi finder relevant i forbindelse med vores undersøgelsesprojekt blive uddybet.

Tværfagligt samarbejde

Det tværfaglige samarbejde forekommer, når forskellige professioner i samarbejde tilstræber at opnå en fælles forståelse for problemstillingen. I samarbejdet vil deltageres faglighed være sideordnede og alles bidrag er hermed lige gyldige. Man søger i fællesskab at opnå en helhedsorienteret og fælles forståelse af problemstillingen. For at kunne opnå denne helhedsorienteret fælles forståelse, må man i det tværfaglige samarbejde, kunne italesætte sin egen faglighed og have en klar bevidsthed om, hvilken rolle man har i forhold til problemstillingen. Samtidig er det vigtigt at kunne reflektere over andre deltageres faglighed. At kunne reflektere over andre deltageres faglighed kan i det tværfaglige blive problematisk, hvis man anser sin egen faglighed for at være mere relevant (Nørrelykke, 2016, s. 177-178).

Tværfagligt samarbejde

Det tværfaglige samarbejde minder på mange måder om det tværfaglige samarbejde. Man søger i det tværfaglige samarbejde ligeledes at opnå en fælles forståelse for problemstillingen med en helhedsorienteret tilgang til problemstillingen. Det tværfaglige samarbejde er dog kendetegnet ved, at der opnås et højere generaliseret teoretisk viden. Dette skal forstås med, at i det tværfaglige samarbejde er det mere end fagligheden, der kommer til udtryk. Her er der ligeledes tale om en forståelse af de andre deltagers professionsidentitet, herunder normer, vaner,

værdier og holdninger internt i professionen. Inddragelse af professionsidentiteten skal give en bedre forståelse af de enkeltes professioners faglighed og brugen heraf (Højholdt, 2016, s. 68-69)

7.2.4 Krydspres

Til belysning af de modstridende forventninger, der benævnes i vores problemstilling, anser vi krydspres som et relevant begreb hertil.

Krydspres defineres som en tilstand, hvori et individ udsættes for modstridende forventninger. Ethvert individ i samfundet befinder sig i forskellige roller, hvortil der hører forskellige normer og forventninger. Individet har til en vis grad frihed til selv at udforme sin egen rolle, men har ikke indflydelse på de medfølgende normer og forventninger, der tillægges. Forekommer de forskellige normer og forventninger modstridende, kan der tales om et krydspres (Kokkinn, 2005, s. 202-203).

7.2.5 Etik

De etiske teorier anses som relevante i forbindelse med belysning af de dilemmaer, der kan opstå for socialrådgiverens rolle i forbindelse med arbejdet med Heringmodellen. Vi har valgt at tage udgangspunkt i to etiske teorier, hvori der kan opstå nogle dilemmaer for socialrådgiveren.

Nærhedsetik

Nærhedsetikken defineres som den nærhedsrelation, der opstår i mødet mellem mennesker. I dette møde bliver vi bevidste om, hvad det andet menneske har brug for og dette behov går forud for handlingen. Med egne moralske følelser tilskynder man som menneske at behandle andre mennesker solidarisk ved at tilgodese deres behov (Gimmler og Harder, 2015, s. 48) (Busk, Madsen, Schulin, 2011, s. 24).

Konsekvensetikken

Definitionen af konsekvensetikken er, at handlingen og konsekvensen heraf skal fremme lykke og velstand for alle. Handlingen skal medbringe mere gavn, end hvis handlingen undlades eller der vælges en anden handling (Gimmler og Harder, 2015, s. 46).

7.2.6 BUM-modellen

BUM-modellen er en visitations- og økonomistyringsmodel, der kan anvendes inden for børn og unge området, hvorfor vi finder den relevant til belysning af vores problemstilling. Modellen har øget fokus på adskillelse af bestilling og levering af en ydelse, hvorfor den er opdelt i 3 elementer; bestiller, udfører og modtager.

Bestilleren består af myndigheden, der har ansvaret for, at sikre sammenhæng mellem borgerens behov, kommunens kvalitetsstandarder og de givne økonomiske rammer. Ydermere har bestilleren ansvaret for at foretage eventuelle ændringer af visitationen, hvis dette vurderes relevant efter iværksættelsen. Dernæst er der udføreren, som indebærer de kommunale- eller private tilbud, som borgeren visiteres til efter behov. Disse tilbud har ansvaret for at planlægge og levere de bestilte ydelser til borgeren. Sidste element i modellen er modtageren, som indebærer borgeren, der modtager den bestilte ydelse, der forventes tilpasset efter borgerens behov (Hansen, 2015, s. 186) (Nørrelykke, 2016, s. 358).

BUM-modellen indebærer, at bestilleren opnår et større og mere forpligtende ansvar i forbindelse med at skulle skabe sammenhæng i indsatsen. Dette med baggrund i, at indsatserne via denne model skal bestilles som specificerede enkeltydelser, men fortsat tilrettelagt med udgangspunkt i borgerens behov (Nørrelykke, 2016, s. 359-360).

7.3 Valg og fravalg

I forbindelse med udvælgelse af teori fandt vi først Urie Bronfenbrenners udviklingsøkologiske systemteori interessant til udarbejdelse af vores projekt, da

udgangspunktet for vores projekt forinden indhentelsen af empirien var fokus på barnets perspektiv. Bronfenbrenners teori kan være medvirkende til belysning af udefrakommende faktorer, herunder socialrådgiveren, der kan have indflydelse på barnets liv (Hutchinson og Oltedal, 2006, s. 260-261). I forbindelse med at det ikke lykkedes os at foretage et interview med en indsats i Herning Kommune, anså vi det som en udfordring at belyse barnets perspektiv fra alle niveauer i Bronfenbrenners teori. Der kan hermed tales om en deduktion, da udgangspunktet var Bronfenbrenners teori, hvorudfra vi ville finde relevant empiri. Ved indhentningen af empiri blev vi opmærksomme på, at socialrådgiverens rolle og rammer for os forekom mere interessante, hvorfor Luhmanns systemteori nu forekom mere relevant end Bronfenbrenner. Hertil kan der tales om en induktion, da vores teori nu tager udgangspunkt i vores indhentede empiri. I forbindelse med valg af ny teori forekom vores informant Kari Killén ikke relevant i samme omfang som tidligere, da hun i Bronfenbrenners teori skulle anvendes til belysning af barnets perspektiv. Der kan tales om at disse valg og fravalg skyldes vores anvendelse af abduktion i opnåelsen af viden til projektet (Andersen, 2013, s. 31-32) (Thagaard, 2017, s. 184).

8. Redegørelse

I forbindelse med at vores problemstilling og problemformulering tager udgangspunkt i Herningmodellen, finder vi det relevant at redegøre for denne forinden analysen.

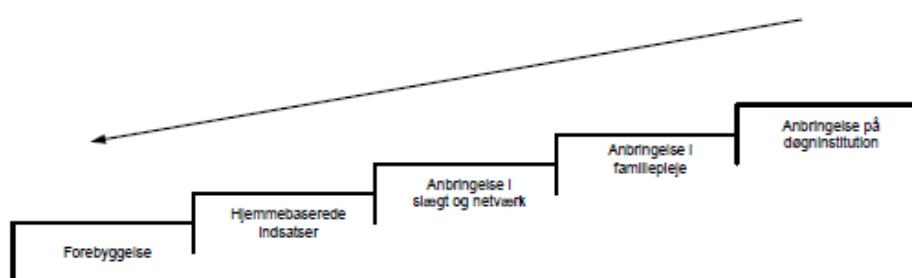
Herning Kommune iværksatte i 2013 implementeringen af Sverigesmodellen som et forsøg i 20 % af kommunen, dette team kaldte de Sverigesteamet. Formålet var her at styrke arbejdet i området med børn, unge og familier. Herefter blev det politisk bestemt i 2015, at Herningmodellen skulle implementeres i hele kommunen (Socialstyrelsen, 2015, s. 5 og 11). KORA har udarbejdet en rapport omkring arbejdet med Herningmodellen i Sverigesteamet, som belyser 4 centrale ændringer i praksis; tidlig indgang i sagerne, tværfaglighed, tilgængelighed og mere dialog med familier og leverandør. Den tidlige indgang i sagerne indebærer, at sagerne modtages af socialrådgiveren fra start, hvorfor man hermed undgår at sagen først må visiteres og fordeles fra modtagelsen. Dette indebærer hermed, at borgeren som udgangspunkt har samme socialrådgiver gennem

hele sagsforløbet. Hernæst forekommer der fokus på tværfagligheden, som indebærer et fagligt fællesskab, hvor forskellige faggrupper placeres i samme team, hvilket giver mulighed for tæt faglig sparring. Tilgængeligheden indebærer, at socialrådgiverne med denne implementering forekommer mere tilgængelige overfor både borgere og samarbejdspartnere. Sidst forekommer der fokus på mere dialog med familier og leverandør, som indebærer, at samarbejdet styrkes både med netværket og øvrige professionelle omkring barnet eller den unge (KORA, 2015, s. 5).

Ovenstående centrale ændringer medfører 7 nye perspektiver i arbejdet. KORAs rapport (KORA, 2015, s. 6-7) beskriver disse som værende; Et normaliseringsperspektiv, hvori socialrådgiveren stræber efter at sikre børn og unges tilknytning til netværket og anvende ressourcerne heri. Et vidensperspektiv som indebærer, at der altid tages udgangspunkt i nyeste forskning på området. Et økonomisk perspektiv, hvor socialrådgiveren forsøger at opnå mere, men fortsat er økonomisk bevidst. Et tværfagligt perspektiv som indebærer, at socialrådgiveren arbejder helhedsorienteret i et fælles fagligt samarbejde. Et sundhedsfremmende perspektiv, hvori socialrådgiveren søger at fremme børn, unge og deres families sundhed og livskvalitet. Et inkluderende perspektiv så børn og unge har mulighed for at indgå i samfundet på lige fod med andre. Sidst forekommer der et beskæftigelsesfremmende perspektiv, hvori der forekommer fokus på, at den unge opnår mulighed for at kunne forsørge sig selv.

Som led i ovenstående perspektiver indtænkes indsatsstrappen (se figur 1.1), som skal bidrage til at sætte fokus på, at der iværksættes mindst mulige indgribende indsats, så barnet eller den unge opnår en opvækst så tæt på normaliteten som muligt (KORA, 2015, s. 7).

Figur 1.1 Indsatsstrappen

Kilde: Sverigesmodellen i praksis, KORA 2015.

For at ovenstående kan realiseres, fremgår det af rapporten, at det er en betingelse, at der forekommer færre sager pr. socialrådgiver, da ovenstående medfører, at socialrådgiveren må arbejde dybdegående i hver enkelt sag (KORA, 2015, s. 11).

9. Analyse

9.1 Analysestrategi

For læsevenlighedens skyld har vi valgt at udarbejde en analysestrategi forinden vores analyse. Denne skal være medvirkende til skabelse af et overblik og forståelse af vores fremgangsmåde.

Som nævnt i afsnittet om videnskabsteori vil vores opgave tage udgangspunkt i den kritiske teori. Brugen af denne videnskabsteori skal ikke anses som en metode til udarbejde af vores analyse, men derimod som et redskab til refleksion med udgangspunkt i valgte teorier og indhentet empiri. Denne refleksion påbegyndes i udarbejdelsen af problemformuleringen, hvorfor analysen vil tage udgangspunkt i en kritisk funderet problemformulering (Nielsen, 2015, s. 373). Vi vil gennem vores analyse have bevidsthed om, hvorledes kultur og samfund, set i et helhedsorienteret perspektiv, kan have en indvirkning på enkeltfænomenet, herunder socialrådgiveren. Dette skal forstås med, at vi tager udgangspunkt i socialrådgiverens rolle, men samtidig reflekterer løbende over, hvorledes samfundet og kulturen har relation hertil, hvilket er i overensstemmelse med refleksionerne i den kritiske teori og vores udvalgte teorier (Nielsen, 2015, s. 374). Dette analyseres i første delanalyse, hvor problemformuleringen dertil lyder således: "Hvorvidt har socialrådgiverens rolle og dertilhørende rammer betydning for udførelsen af det forebyggende arbejde med afsæt i Herningmodellen?". Anden og tredje delanalyse vil ligeledes have fokus på, hvordan samfundet, herunder omverdenen, har betydning for socialrådgiverens rolle i forbindelse med et samarbejde, hvortil problemformuleringen lyder: "Hvorvidt påvirkes det forebyggende arbejde af samarbejdet med familien og professionelle?".

Gennem vores analyse tages der udgangspunkt i vores to metateorier; Luhmanns systemteori og Habermas' teori om system- og livsverdenen. Vores syn på samfundet gennem analysen tager udgangspunkt i disse teorier. Disse metateorier vil herfor skiftevis anvendes gennem hele vores analyse, hvori de suppleres med indhentet empiri og relevant supplerende teori.

Inden vi vil foretage en analyse af, hvilke udfordringer der kan forekomme for socialrådgiveren i udførelsen af det forebyggende arbejde, anser vi det relevant at udsætte det forebyggende arbejde for en streng begrebslig kritik jævnfør dialektikken i vores valgte videnskabsteori. Denne skal være medvirkende til en erkendelse af helheden heraf (Langergaard og Sørensen, 2015, s. 265)

9.2 Begrebslig kritik

Vi har i vores begrebsafklaring defineret, hvordan vi anser det forebyggende arbejde. Gennem foretagne interviews er vi dog gjort bekendt med, at professionerne anser det forebyggende arbejde som værende noget forskelligt. "Nogle faggrupper tænker forebyggende arbejde, fordi vi skal tidlig ind i år. Sundhedsplejersker tænker måske, at vi skal ind allerede i graviditeten, men forebyggende arbejde kan også være den 8 årige, hvor forældrene lige er blevet skilt (...) nogen gange kan man godt snakke forbi hinanden" (Interview, Pia, 2017, s. 8). Ovenstående citat stammer fra teamlederen i CBF, hvilket er medvirkende til opnåelse af en forståelse af, at professionerne kan tale forbi hinanden, når det omhandler det forebyggende arbejde. Anses dette ud fra Luhmanns systemteori, kan det skyldes, at de forskellige professioner befinder sig i forskellige sociale systemer, hvori de har deres egen opfattelse af sig selv og omverdenen. Disse forskellige opfattelser er medvirkende til skabelse af synet på det forebyggende arbejde, hvorfor professionernes opfattelse nødvendigvis ikke er i overensstemmelse. Det kan forekomme vanskeligt at kommunikere på tværs af de sociale systemer og dermed dele samme opfattelse af det forebyggende arbejde. Dette kan forklares med, at de befinder sig i forskellige sociale systemer med hver deres funktionssystemer, hvori der tales med forskellige koder og

sprog. Dette kan ifølge Luhmann være medforklarende til, at professionerne ofte taler forbi hinanden, som teamlederen fortæller (Juul Hansen, 2016, s. 186-187).

Når disse sociale systemer oplever vanskeligheder ved kommunikationen, kan der ifølge Habermas tales om, at kommunikationen i livsverdenen, som ovennævnte sociale systemer befinder sig i, koloniseres af systemverdenen. "Politikerne har ikke en skid fornemmelse af det forebyggende arbejde (...) de tænker kun på økonomi. De tænker ikke og de ser ikke, hvad det forebyggende er" (Interview, Lone, 2017, s. 8). Jævnfør Lones udtalelse er opfattelsen, at politikerne ikke har begreb om, hvad det forebyggende arbejde er og kun har økonomien for øje. Politikerne besidder dog en position, hvori de har mulighed for at beslutte, hvorledes socialrådgiveren skal arbejde forebyggende ud fra bestemte ressourcer. Man kan hermed tale om, at politikerne med deres økonomiske beslutninger, herunder implementeringen af Herningmodellen, pålægger socialrådgiveren at arbejde ud fra deres begreb om, hvad det forebyggende arbejde er og hvad socialrådgiveren bør kunne udføre med de midler, politikerne stiller til rådighed (Andersen, 2013, s. 400). Politikerne og socialrådgiverne besidder som tidligere nævnt forskellige definitioner af det forebyggende arbejde, hvorfor de har forskellige syn på udførelsen heraf. På trods af deres forskellige definitioner af det forebyggende arbejde besidder politikerne en position, hvori de kan træffe beslutninger, som socialrådgiveren underlægges. Der kan hermed tales om, at politikerne foretager en kolonisering af socialrådgiverens livsverden, da socialrådgiveren er underlagt politikernes eksempelvis økonomiske beslutninger.

Ovenstående begrebslige kritik af det forebyggende arbejde har gjort os bevidste om, at der i udførelsen heraf kan forekomme nogle udfordringer for socialrådgiveren, herunder blandt andet kommunikation, forventninger og samarbejde. Vi vil nedenfor analysere de udfordringer, der kan opstå i socialrådgiverens rolle og rammerne heri i forbindelse med ovenstående.

9.3 Delanalyse 1: Socialrådgiverens rolle og rammer

9.3.1 Omstrukturering

For at kunne belyse de udfordringer, der kan opstå i socialrådgiverens rolle, finder vi det relevant at analysere, hvad omstruktureringen i praksis har af betydning for udførelsen af det forebyggende arbejde. For at kunne belyse dette, finder vi det relevant at belyse, hvorledes omstruktureringen er startet. Ifølge Grundlovens § 82 har kommunerne selvstyre, hvilket indebærer, at der i Herning Kommune nedsættes et politisk udvalg, som har truffet en politisk beslutning om, at Herning Kommune inden for børn og unge området skal implementere Sverigesmodellen i deres arbejde (Fisker, 2015, s. 44). I forbindelse med dette kan der tales om, at kommunen har egen parlamentariske styringskæde. Den parlamentariske styringskæde anses som en cirkulær proces, hvori det politiske udvalg i Herning Kommune træffer beslutning om implementering af Sverigesmodellen. Denne politiske beslutning medfører en omstrukturering hos CBF og ændringer deres i arbejdsgang. Denne ændring i arbejdsgangen har betydning for udførelsen af arbejdet over for borgeren, da denne, som nævnt i redegørelsen, medfører ændringer og nye perspektiver på det forebyggende arbejde. Udfaldet af borgernes holdning hertil får betydning for næste kommunalvalg og får dermed eventuelt betydning for det nedsatte politiske udvalg. Det er denne cirkulære proces, der har medført implementeringen af Sverigesmodellen (Juul Hansen, 2015, s. 22-23).

I forbindelse med omstruktureringen forekommer meningsfuldt for os at undersøge, hvorvidt implementeringen af en ny model kan have betydning for socialrådgiverens rolle og udførelsen af det forebyggende arbejde. Til belysning heraf vil vi benytte os af vores metateori, Luhmanns systemteori, grundet de opstået ændringer i systemet som en omstrukturering medfører.

CBF kan anses som et autopoietisk system, der kan defineres som konstante organisationer, mens de eksisterer. Dette kan forstås ved, at CBF på trods af deres omstrukturering fortsat er en organisation. Forandringen sker derimod i CBFs enkeltdele (Kneer og Nassehi, 1997, s. 54).

(...) Jeg oplevede det specielt i starten, da vi lavede om på det hele og der ikke var nogen klare linjer for, hvordan det skulle gøres. Det blev jo lavet sådan, at vi i første omgang blev omplaceret, og vi tog mange af vores gamle sager med. For hvordan var det lige, vi skulle gøre? Og der var jo helst ikke nogen sager, der skulle gå tabt i alt det her. Samtidig fik vi rigtig mange nye socialrådgivere ind, så jeg tænkte lige i starten, der var der et pres i det. (Interview, Lone, 2017, s. 2)

Som Lone beskriver, medførte omstruktureringen forandringer i deres system, hvori der ikke forekom klare retningslinjer for socialrådgiverne og udførelsen af deres arbejde. Her kan der således tales om, at der sker forandringer af enkeltdelene i CBFs sociale system, da de nye retningslinjer medførte nye arbejdsgange, normer og regler for socialrådgiverne. Implementeringen af Sverigesmodellen og medførte ændringer er politisk bestemt for CBF, hvorfor der kan tales om, at det har indflydelse på deres arbejde og udførelsen heraf. Luhmann forklarer dette med, at autopoietiske sociale systemer, som CBF anses som, er lukkede systemer, hvorfor de kun er modtagelige for inputs fra omverdenen, der har relevans for dem. Som tidligere nævnt er CBF underlagt denne omstrukturering, hvorfor der kan argumenteres for, at disse inputs har relevans for deres arbejde (Kneer og Nassehi, 2002, s. 55). Der er hermed tale om en afvigerforstærkende effekt fra politikerne, hvilket medfører at enkeltdelene, herunder socialrådgiverne, i CBF må ændre normer, værdier og selvopfattelse (Hutchinson og Oltedal, 2006, s. 234). Pia fortæller i forlængelse heraf følgende; "Én ting er at sidde med mange sager og arbejde Heringmodel (...) En anden ting er, at du skal have omlagt noget i dig selv" (Interview, Pia, 2017, s. 8). Med dette citat belyser Pia, at socialrådgiverne med omstruktureringen må omlægge noget i sig selv, hvorfor der kan tales om at den afvigerforstærkende effekt udfordrer socialrådgivernes normer, værdier og selvopfattelse, som de vanemæssigt handler ud fra. Disse kan ifølge Bourdieu betegnes som socialrådgivernes grundlæggende handlemåder, hvilket kaldes for socialrådgivernes habitus. Socialrådgiverens grundlæggende vanemæssige handlemåde er opstået ud fra tidligere organisering i CBF. Disse vanemæssige handlemåder anser Bourdieu som deres tidligere erfaringer, hvorfor de også vægter højest for den enkelte. Socialrådgiverne søger herfor ifølge Bourdieu bekræftelse af tidligere habitus. Den nye omstrukturering udfordrer således socialrådgivernes habitus, da de ikke længere kan søge bekræftelse af tidligere grundlæggende handlemåde, da denne ikke forekommer brugbar i det nye sociale system,

som omstruktureringen har medført. Dette kan medføre, at der sættes spørgsmålstegn ved socialrådgivernes habitus og hermed de tanker, følelser og handlinger, der ligger bag det udførte arbejde. Når der sættes spørgsmålstegn ved socialrådgivernes habitus, kan der tales om, at socialrådgivernes fornemmelse for egne begrænsninger og hermed deres realitetssans ikke stemmer overens med omstruktureringen (Järvinen, 2013, s. 373). Dette kan medføre, at socialrådgiverne tvivler på egne evner og formåen. Socialrådgiver Mona giver et eksempel herpå i forbindelse med, at hun må ændre sin habitus i arbejdet med en ny målgruppe.

Jeg oplever en kæmpe udfordring i forbindelse med handicap sager, og det er fordi, at jeg ikke har noget kendskab til det. Det tager rigtig meget af min tid, og jeg svigter også borgere, for jeg aner ikke, hvad jeg skal vejlede dem om. Og det er ikke fordi, jeg ikke vil, men der er nogen, der skal klæde mig på til det, og det er der ikke nogen, der kan. (Interview, Mona, 2017, s. 2)

En afgørende del af socialrådgivernes arbejde er at stole på egen faglighed, da lovgivningen ikke forekommer udtømmende, hvilket Mona i ovenstående citat giver udtryk for, at hun ikke gør (Posborg et al., 2016, s. 145). Dette kan forklares med, at Mona i forbindelse med omstruktureringen har måtte ændre sin habitus og dermed tvivler på egne evner i arbejdet. Når socialrådgiverne udsættes for dette kan det forekomme vanskeligt at udføre det forebyggende arbejde, som CBF ønsker med omstruktureringen, da socialrådgiverne, som Mona forklarer, risikerer at svigte borgeren.

Med ovenstående afvigerforstærkende effekt kan der tales om en ændring af CBFs sociale systems ligevægt, da omverdenens inputs har haft relevans for CBF samt socialrådgivernes rolle heri (Hutchinson og Oltedal, 2006, s. 234). I forlængelse heraf sætter vi spørgsmålstegn ved, hvad dette har medført for gruppen af socialrådgivere i socialsystemet CBF og udførelsen af det forebyggende arbejde.

For at en gruppe kan opretholde sin eksistens og sin gruppeidentitet, må gruppens medlemmer have en bevidsthed om, hvad der kan forventes af hinanden. CBF må derfor kende til hinandens styrker og svagheder, hvis arbejdsopgaverne i det forebyggende arbejde skal udføres mest muligt kompetent (Kuschel og Jørgensen, 2016, s. 284) (Laursen, 2013, s. 280). Grundet ændringerne i enkeltdelens habitus samt de ændrede

rammer, som omstruktureringen har medført, forekommer dette vanskeligt. Som vist ovenfor medfører ændringen af habitus usikkerhed i egne evner og formåen, hvorfor bevidstheden om egne styrker og svagheder er usikker. Denne usikkerhed må formodes at ses hos alle gruppens medlemmer, da de alle gennemgår denne ændring. Når alle gruppens medlemmer er usikre på egne styrker og svagheder, må det formodes at forekomme vanskeligt at tydeliggøre, hvad der kan forventes af hinanden i gruppen. "Da vi i starten arbejdede med at få tingene implementeret, der tror jeg egentlig heller ikke, at vores ledere var rigtig klar over, hvad de egentlig skulle forvente af os, og vi vidste det i hvert fald slet ikke" (Interview, Lone, 2017, s. 2). Lone belyser hermed at, denne implementering har medført udfordringer omkring, hvad forventningerne til hinanden var. Udfordringen består i, at hverken lederne eller medarbejderne i implementeringen ikke ved, hvad forventningerne indebærer. Når dette er tilfældet, kan der argumenteres for, at kendskab til hinandens styrker og svagheder ikke er tilstedeværende, hvorfor det kan forekomme vanskeligt at udføre arbejdsopgaverne i det forebyggende arbejde mest mulig kompetent (Kuschel og Jørgensen, 2016, s. 284) (Lauersen, 2017, s. 280). Det forekommer hermed vanskeligt for CBF at opfylde stillede krav til en gruppes eksistens, hvorfor det kan formodes at have indvirkning på udførelsen af det forebyggende arbejde. Dette kan eksemplificeres med tidligere anvendte citat fra Mona, hvori det fremgår, at hun ikke besidder kompetencer inden for handicapområdet og mangler kendskab til kollegaernes styrker, så hun kan klædes på hertil. Som socialrådgiverne fortæller, kan den manglende kendskab til kollegaernes styrker medføre, at borgeren kan svinges, da hun ikke ved, hvem hun skal søge sparring hos. Hermed vanskeliggør gruppens manglende kendskab til hinandens styrker og svagheder udførelsen af det forebyggende arbejde.

På trods af at CBF ikke opfylder stillede krav til en gruppes eksistens, kan det dog formodes, at CBF fortsat formår at opretholde denne, da det i Asplunds beskrivelse af en gruppe fremhæves, at "En gruppe i egentligt forstand består af et større eller mindre antal personer, der har en fælles historie og en fælles fremtid, såvel som fælles opgaver og mål" (Kuschel og Jørgensen, 2016, s. 284). Det kan hermed antages, at gruppen af socialrådgivere i CBF, trods usikkerhed om forventninger til hinanden, besidder en samhørighed grundet fælles historie, fremtid og opgaver, som kan være medvirkende til, at gruppen og det sociale system endnu ikke er opløst.

9.3.2 Forventninger til rollen

Som analyseret ovenfor er det belyst, at omstruktureringen har betydelig indflydelse på udførelsen af det forebyggende arbejde. Omstruktureringen har som nævnt medført, at socialrådgiverne ikke har været bevidste om, hvad de kunne forvente af hinanden. Dette har gjort os nysgerrige på, hvilke forventninger der kan forekomme til socialrådgiveren i udførelsen af det forebyggende arbejde. Til at kunne analysere dette, har vi valgt at anvende vores anden metateori, Habermas' teori om system- og livsverdenen. Denne skal belyse socialrådgiverens rolle i system- og livsverdenen samt de forventninger, der kan opstå heri.

Forinden vi vil påbegynde vores analysering af forventningerne fra både system- og livsverdenen, finder vi det relevant at undersøge, hvor socialrådgiveren med sin rolle befinder sig. Rollen som socialrådgiver indebærer at være myndighedsudøver, hvori socialrådgiveren må følge principper og retningslinjer, der leder sagsbehandlingen og dertilhørende beslutninger. Fravælger socialrådgiveren disse, fratræder hun sin rolle som socialrådgiver (Posborg, 2016, s. 258). Ud fra dette kan der argumenteres for, at socialrådgiveren med sin rolle som myndighedsudøver er en del af systemverdenen, da denne er styret af økonomi, politik, lovgivning, retningslinjer og regler (Guldager, 2017, s. 159). I sin myndighedsrolle er socialrådgiveren dog også præget af egne forforståelser, subjektivitet og personlige holdninger i udførelsen. Dette kan ses ved, at lovgivningen i praksis ikke forekommer tilstrækkeligt udtømmende, hvorfor socialrådgiverens egen dømmekraft må indgå som en del af myndighedsudøvelsen (Posborg, 2016, s. 263-264). Herudfra kan der tales om, at socialrådgiveren i sin rolle også tilhører livsverdenen, da der heri opnås solidaritet, mening og identitet gennem kommunikation og deltagelse i livsverdenen, hvilket socialrådgiveren må inddrage i sin myndighedsrolle (Nørager, 1998, s. 146). Jævnfør ovenstående kan der argumenteres for, at socialrådgiveren befinder sig i et skæringspunkt mellem system- og livsverdenen. Socialrådgiveren må i sin rolle besidde indsigt i samfundet samt sociallovgivningen og socialpolitikken heri. Herudover må socialrådgiveren også have indsigt i egne værdier og færdigheder. Socialrådgiveren må derfor i sin rolle bygge en bro mellem disse to verdener, hvor hun befinder sig i skæringspunktet imellem (Harder, 2015, s. 26). Nødvendigheden af at socialrådgiveren befinder sig i et skæringspunkt kommer til udtryk gennem følgende citat:

Også har jeg hørt nede fra CBUF, der er vores udførerled, at der er rådgivere, der har ringet der ned og sagt, at indsatserne skal sættes ned og det er i hvert fald direkte på grund af økonomien. Også tænker jeg, at så er vores faglighed i spil.

(Interview, Mona, 2017, s. 4)

Mona fortæller her om, at hendes kollegaer har været nødsaget til, at finde billigere alternativer til de foranstaltninger, der var iværksat hos udførerledet. Denne beslutning blev ikke truffet ud fra socialrådgiverens faglighed, men derimod på grund af systemverdenens magtfulde indflydelse på socialrådgiverens myndighedsrolle. I ovenstående citat forekom der ikke mulighed for inddragelse af socialrådgiverens livsverden i form af faglighed og dømmekraft, hvorfor hun ikke har kunnet opnå solidaritet med borgeren. Hertil kan der ud fra ovenstående tales om, at socialrådgiveren mister elementer af sin myndighedsrolle. Dette kan forklares med Habermas' teori om system- og livsverdenen, hvori socialrådgiveren her koloniseres af systemverdenen. Dette indebærer, at socialrådgiveren her ikke har befundet sig i et skæringspunkt, da hun ikke har haft mulighed for inddragelse af både system- og livsverdenen. Skal socialrådgiveren iværksætte indsatser i udførelsen af det forebyggende arbejde, der kan afhjælpe de sociale problemer, må hun befinde sig i skæringspunktet mellem system- og livsverdenen samt bygge bro imellem de to verdener (Harder, 2015, s. 26). I ovenstående kolonisering kan der tales om, at systemverdenen koloniserer to komponenter i socialrådgiverens livsverden; kultur og personlighed. Ved koloniseringen af disse, kan der tales om, at socialrådgiverens faglighed og forforståelse er i spil, da koloniseringen medfører at socialrådgiveren i sit arbejde ikke kan anvende viden fra disse komponenter. Dette kan medføre, at socialrådgiveren i sin myndighedsrolle mister dele af sin dømmekraft (Nørager, 1998, s. 146).

I forbindelse med at socialrådgiveren i sin myndighedsrolle, som belyst ovenfor, både forekommer som en del af system- og livsverdenen, kan man tale om, at koloniseringen af socialrådgiverens livsverden medfører, at socialrådgiveren i sit virke som myndighed må kolonisere borgerens livsverden. Dette kan forklares med, at socialrådgiverens dømmekraft, der forekommer nødvendig i forhold til myndighedsrollen, ikke får tilstrækkelig indflydelse på socialrådgiverens afgørelse. Dette kan medføre udfordringer i forbindelse med iværksættelse af rette indsats i borgerens livsverden, som understøttes af

Anne i følgende citat: "De steder, hvor man siger, at tilbuddene skal passe til de penge, man har, fremfor de mennesker man har, det er der, hvor jeg synes, at man ikke har truffet et valg, som siger, at vi vil investere i menneskene" (Interview, Anne, 2017, s. 2). Her kan der tales om, at borgerens livsverden koloniseres, da der ikke investeres i mennesket, hvis socialrådgiveren udelukkende arbejder under systemverdenens kolonisering, herunder økonomien. Når socialrådgiverens livsverden, som ovenfor nævnt i forbindelse med Monas citat, koloniseres, kan der tales om, at denne ikke længere forekommer som en del af myndighedsrollen, hvorfor hun ikke kan benytte denne til at kommunikere i borgerens livsverden. Dette kan medføre, at socialrådgiveren i sit arbejde må tilpasse udførelsen af det forebyggende arbejde ud fra systemverdenens kolonisering, da hun med koloniseringen ikke længere kan kommunikere med borgerens livsverden. I denne kolonisering kan der tales om, at der forekommer modstridende forventninger til socialrådgiveren, da der af systemverdenen forventes, at socialrådgiveren arbejder ud fra økonomi og lovgivning, mens der af livsverdenen forventes, at socialrådgiveren arbejder ud fra egen faglighed og dømmekraft (Kokkin, 2005, s. 202).

Jævnfør ovenstående analyse kan der sættes tvivl ved kvaliteten af udførelsen af det forebyggende arbejde, da socialrådgiverens egen dømmekraft, hvilket anses som værende en del af myndighedsrollen, koloniseres. I denne kolonisering kan der, som ovenfor nævnt, forekomme modstridende forventning. Det kan for socialrådgiveren være vanskeligt at opfylde forventningerne fra begge verdener, hvilket har betydning for udførelsen af det forebyggende arbejde. Dette kan forklares med, at det hermed kan blive problematisk at iværksætte rette indsats, samtidig med at skulle indfri forventningerne fra begge verdener. Lone eksemplificerer, hvordan det kan være vanskeligt at iværksætte rette indsats, når fagligheden ikke kan anvendes, og der udelukkende må arbejdes ud fra systemverdenens kolonisering:

Efterhånden har vi fået lov til at bruge nogen eller i hvert fald én af de her opholdssteder, fordi ellers fik vi at vide, at vi skulle prøve at køre dem ind i vores egne tilbud. Det måtte vi så forsøge og så gik det galt. Det vidste vi egentlig godt på forhånd, men vi var nødt til at prøve. Men det kan der være mange grunde til. Men min tankegang har været, at det har været sådan en økonomidel. (Interview, Lone, 2017, s. 5)

Her belyses det, at socialrådgiveren grundet koloniseringen befinder sig i et krydspres, hvori hun af systemverdenen pålægges at iværksætte en indsats tilpasset økonomien fremfor egen faglige vurdering, der befinder sig i livsverdenen. Grundet koloniseringen er socialrådgiveren nødsaget til at iværksætte den påkrævede indsats, selvom hun på forhånd er bevidst om, at det ikke er den rette indsats. Der kan hermed tales om, at socialrådgiveren grundet egen kolonisering er nødsaget til at kolonisere barnets livsverden. Dette har betydning for indsatsen, der iværksættes overfor barnet, som nødvendigvis ikke kan være den rette, hvorfor der kan argumenteres for, at det forebyggende arbejde ikke kan udføres.

En anden ting der kan have indflydelse på socialrådgiverens rolle samt udførelsen af det forebyggende arbejde, som vi finder interessant, er sagsantallet. I forbindelse med at det som nævnt i redegørelsen forekommer som værende en betingelse for udførelsen af det forebyggende arbejde, at socialrådgiveren har færre sager, finder vi det relevant at analysere, hvorvidt dette kommer til udtryk i praksis.

Sagsantal

Jævnfør KORAs rapport er nedgangen i sagsantal en betingelse for, at socialrådgiveren tidligt i forløbet kan arbejde dybdegående i den konkrete sag. Herudover understreger rapporten også, at socialrådgiveren besidder bedre tid til grundigt at kunne afsøge familiens netværk, have løbende kontakt med familierne samt bedre tid til sparring i sagerne (KORA, 2015, s. 11-12). Det er hermed afgørende for det forebyggende arbejde, at socialrådgiveren besidder færre sager. Lone understreger dog følgende: "Når man kigger på det hele, så har vi fået stor tilgang af nye socialrådgivere. Jeg kan dog sige, at det ikke giver færre sager" (Interview, Lone, 2017, s. 2). Lone beskriver hermed, at der ikke forekommer færre sager pr. rådgiver, hvilket som ovenfor nævnt er en betingelse for udførelsen af det forebyggende arbejde. Dette gør os nysgerrige på, hvorledes det så er muligt at arbejde forebyggende.

Implementeringen af Herningmodellen er politisk bestemt, hvorfor socialrådgiveren som nævnt også af systemverdenen pålægges at skulle arbejde forebyggende. Som Lone

understreger, besidder socialrådgiveren ikke færre sager, hvorfor socialrådgiveren af systemverdenen bliver pålagt en arbejdsgang, der i praksis ikke forekommer muligt, da KORA pointerer, at sagsantallet er en afgørende faktor for at kunne udføre det forebyggende arbejde i praksis. Forventningerne til socialrådgiveren er hermed ikke realistisk, dog er hun grundet koloniseringen underlagt at skulle arbejde ud fra Herningmodellen. Denne kolonisering sammenholdt med manglende nedgang i sagsantallet er medvirkende til, at socialrådgiveren ikke kan arbejde forebyggende i alle sager og derfor må prioritere, hvilke sager der skal arbejdes forebyggende i. "Altså det er jo ikke nemt at arbejde 100% Sverigesmodel i alle sager." (Interview, Mona, 2017, s. 2). Mona uddyber endvidere: "Så jeg tænker, at man skal vælge med omhu, hvilke sager der giver mening at arbejde Herningmodel i. Især når man tænker på, at vi ikke er nede i sagsantal endnu." (Interview, Mona, 2017, s. 6). Dette belyser, at socialrådgiveren må prioritere, hvilke sager der bør arbejdes forebyggende i. Dette indebærer, at barnet nødvendigvis ikke får den dybdegående sagsbehandling, som det forebyggende arbejde via Herningmodellen bør medføre, herunder afsøgning af familiens netværk og tæt kontakt. Dette kan medføre, at det for socialrådgiveren er vanskeligt at udføre det forebyggende arbejde i praksis, da de i Herning Kommune endnu ikke er nede i sagsantal.

9.3.3 Ethiske dilemmaer

Ovenstående blev det analyseret, at det kan være vanskeligt at iværksætte rette indsats grundet kolonisering. Vi vil derfor analysere, hvilke etiske dilemmaer det kan medføre for socialrådgiveren i udførelsen af det forebyggende arbejde.

Som tidligere nævnt må det antages, at socialrådgiverens livsverdenen på visse områder er koloniseret af systemverdenen, hvilket har betydelig indflydelse på socialrådgiverens arbejde. Vi er hermed bevidste om, at socialrådgiveren handler ud fra fastsatte rammer i form af lovgivning og økonomi. Disse fastsatte rammer er integreret i socialrådgiverens myndighedsrolle (Posborg, 2016, s. 259), hvorfor der kan tales om, at dette ikke medfører konflikter i socialrådgiverens livsverden i forbindelse hermed. Socialrådgiveren oplever det først som værende en kolonisering og dermed en konflikt, når den gør sig bemærket, som

eksempelvis den politiske beslutning om implementeringen af Sverigesmodellen og systemverdenens indflydelse, som analyseret ovenfor (Nørager, 1998, s. 191). Trods denne kolonisering skal socialrådgiveren fortsat træffe beslutninger for barnet inden for givne rammer. Med en bevidsthed om dette, vil vi nu undersøge de etiske dilemmaer, der kan opstå i socialrådgiverens livsverden, når der træffes beslutninger i arbejdet.

Et etisk dilemma kan defineres som værende et dilemma, der forekommer uløseligt, da beslutningen altid vil medføre overskridelse af en regel eller et princip (Busk et al., 2011, s. 60). Nedenfor vil nogle af de etiske dilemmaer, der kan opstå for socialrådgiveren i udførelsen af det forebyggende arbejde, belyses. Dilemmaerne vil belyses gennem givne eksempler.

Solidaritet

Nedenstående udtalelse kommer fra socionom Kari Killén:

Som professionel er det vigtigt, at der arbejdes på at give forældrene strategier til at kunne se barnet, leve sig ind i barnet og styrke forældrenes mentaliseringsevne. Der er dog nogle forældre, der har store begrænsninger her, hvor man må vurdere, om der er noget at bygge på (...) Det er hermed en vurdering, om man kan og vil arbejde med hele familien, altså både barnet og forældrene eller, om man kun kan og vil arbejde med barnet (Interview, Killén, 2017, s. 2)

Det etiske dilemma heri opstår ved, at socialrådgiveren må vurdere, om hun skal være solidarisk med familien, herunder både forældrene og barnet, eller om hun udelukkende skal være solidarisk med barnet. Socialrådgiveren kan vælge at være solidarisk med familien, fordi hun vurderer, der er mulighed for udvikling af forældrekompetencerne og samarbejde, som Herringmodellen jævnfør redegørelsen tilstræber. Dette valg kan have to udfald. For det første kan det medføre, at socialrådgiveren bliver bevidst om, at forældrene besidder kompetencer til videreudvikling og dermed sikrer barnets udvikling. Det kan dog også medføre, at forældrene ikke kan tilegne sig strategier til varetagelse af deres barn, hvorfor barnets udvikling hermed kan være i fare (Killén, 2010a, s. 45). Vælger socialrådgiveren herimod at være solidarisk med barnet, fordi hun ikke vurderer, at der er mulighed for udvikling af forældrekompetencerne, hvorfor barnet må anbringes uden for

hjemmet, kan dette også have to udfald. For det første kan det medføre, at barnet opnår tilknytning til nye omsorgspersoner, der giver mulighed for en positiv udvikling. Det kan dog også medføre, at socialrådgiverens vurdering om manglende mulighed for udvikling af forældrekompetencerne er fejlagtig, hvorfor barnet hermed ikke opnår familiær tæt tilknytning til sine forældre (Killén, 2010a, s. 70-71). Hermed kan der tales om, at ligegyldigt hvori socialrådgiverens solidaritet ligger, kan der forekomme en overskridelse af en regel og et princip, hvorfor dilemmaet vil forekomme uløseligt (Busk et al., 2011, s. 59-60). Uanset hvilken vurdering socialrådgiveren foretager, vil der være tale om overskridelse af dele af formålsparagraffen jævnfør Servicelovens kapitel 11, der tilstræber sikring af barnets udvikling samt inddragelse af netværk og familie.

Ovenstående kan anses som værende et etisk dilemma, da socialrådgiveren på forhånd ikke har mulighed for at vide, hvilken vurdering der er den rette for barnets behov. Begge muligheder medfører to udfald, der kan have forskellig betydning for barnets udvikling. Der kan her tales om, at det etiske dilemma i denne situation opstår i socialrådgiverens nærhedsetik, da hun i denne danner en nærhedsrelation til både barnet og familien. Denne nærhedsrelation gør det vanskeligt for socialrådgiveren at vurdere, hvordan barnets behov bør tilgodeses i arbejdet (Gimmler og Harder, 2015, s. 48).

I forbindelse med at vi ovenfor har analyseret, hvordan et dilemma kan opstå i socialrådgiverens nærhedsetik, finder vi det interessant at analysere på, hvilke dilemmaer der kan opstå, når en indsats er iværksat, men ikke opfylder Heringmodellens stillede krav.

Konsekvens af handling

Nedenstående udtalelse kommer fra socialrådgiver Mona:

Jamen jeg har lige været nødt til at flytte en dreng for et par måneder siden. Han kom faktisk til Gilleleje. Men han ønskede at komme til Sjælland, fordi begge forældrene er der (...) Og det giver jo nogle udfordringer, også med afstanden, der er langt til Gilleleje. Men det er det rigtige til ham, så det er rigtig fedt (Interview, Mona, 2017, s. 3).

Det kan formodes, at socialrådgiveren i forbindelse med valg af anbringelsessted i ovenstående eksempel har befundet sig i et etisk dilemma. Socialrådgiveren har stået med valget om anbringelse tæt på egen kommune eller tæt på netværket, som begge medfører en konsekvens af handlingen. Herning Kommune tilstræber, som tidligere nævnt, et styrket samarbejde mellem professionelle og netværket, hvilket kan forekomme vanskeligt, når barnet anbringes på Sjælland. Konsekvensen af denne handling er her, at socialrådgiveren kan opleve udfordringer ved samarbejdet i form af at afholde tæt opfølgning, hvori barnets udfordringer italesættes og arbejdsplaner klarlægges. Havde socialrådgiveren herimod tilgodeset Herningmodellens tilstræben efter tæt samarbejde og derved anbragt tæt på egen kommune, kunne konsekvensen heraf være, at barnet ikke ville opnå familiær tæt tilknytning med netværket på Sjælland. Det etiske dilemma i ovenstående situation ses ved, at socialrådgiveren må vurdere, hvilke faktorer der bør vægtes højest. Er det de familiære eller samarbejdet? Socialrådgiverens konsekvensetik kommer i dette etiske dilemma hermed i spil, da begge vurderinger medfører konsekvenser for socialrådgiverens arbejde (Gimmler og Harder, 2015, s. 46).

9.3.4 Sammenfatning

Ud fra ovenstående delanalyse kan det sammenfattes, at omstruktureringen har haft betydning for udførelsen af det forebyggende arbejde, da en omstrukturering medfører forandringer for både socialrådgiverens rolle og rammer. Socialrådgiveren og kollegerne må derfor omlægge noget i sig selv, hvilket kan medføre at deres vanemæssige handlemåde ændres og hermed udfordrer udførelsen af det forebyggende arbejde, der netop implementeres. I denne udførelse af det forebyggende arbejde kan der ligeledes opleves modstridende forventninger, da socialrådgiveren optræder med to roller. Disse modstridende forventninger kan gøre det vanskeligt for socialrådgiveren at iværksætte rette indsats, da socialrådgiveren med sin rolle både må tilgodesee borgeren og systemet. Hermed kan socialrådgiveren i udførelsen af det forebyggende arbejde udsættes for etiske dilemmaer. Det kan ligeledes sammenfattes at udførelsen af det forebyggende arbejde er udfordret, da socialrådgiverne i Herning Kommune endnu ikke er nede i sagsantal, hvilket anses som en nødvendighed for udførelsen heraf. Dette medfører, at socialrådgiveren i

Herning Kommune med tilhørende rammer ikke kan arbejde forebyggende i alle sager, hvorfor socialrådgiveren må prioritere, hvilke sager, der skal arbejdes forebyggende i.

9.4 Delanalyse 2: Samarbejdets påvirkning på det forebyggende arbejde

Vi har ovenstående analyseret socialrådgiverens roller og rammer samt dets indflydelse på udførelsen af det forebyggende arbejde. Som belyst i redegørelsen forekommer der i arbejdet med Herning modellen fokus på tværfaglighed, tilgængelighed og mere dialog med familier og leverandører. I forbindelse hermed vil delanalyse 2 særligt have fokus på, hvordan disse har indflydelse på udførelsen af det forebyggende arbejde.

9.4.1 Samarbejde med familie

På baggrund af ovenstående finder vi det interessant at analysere, hvordan samarbejdet med familierne har indflydelse på udførelsen af det forebyggende arbejde. I forbindelse med at vi anser samfundet som værende opdelt i systemer, vil vi benytte Luhmanns systemteori til belysning heraf.

At skabe en god kontaktetablering med familie kan være afgørende for socialrådgiverens videre arbejde (Killén, 2010b, s. 263). Gennem vores indsamlede empiri er vi dog gjort bevidste om, at der kan forekomme udfordringer i dette samarbejde. Disse udfordringer bliver belyst gennem socialpædagogens udtalelser om forældrenes syn på socialrådgiveren: "Forældrene ser systemet som deres modspiller i stedet for deres medspiller. Dette gør de, fordi de er bange for, hvad systemet gør, fordi systemet ikke er dygtige nok til at lytte og inddrage børn, unge og deres forældre i sagerne" (Interview, Anne, 2017, s.3). Annes udtalelse om, at forældrene opfatter socialrådgiveren som værende en modspiller, er nødvendigvis ikke fejlagtig, da forældrene, ifølge Luhmanns systemteori, befinder sig i et socialt system, hvori der dannes et syn på omverdenen. Dette syn er opstået gennem kommunikation i forældrenes sociale system, hvori forældrene har skabt deres egen struktur og dermed har skabt deres eget syn på omverdenen uden for

systemet. Synet på omverdenen forekommer hermed forskellig i de adskillige systemer, hvorfor socialrådgiverens syn på omverdenen nødvendigvis ikke er i overensstemmelse med forældrenes syn. Dette kan medføre udfordringer i samarbejdet, da forældrenes opfattelse af socialrådgiveren i ovenstående citat, som er skabt i deres sociale system, er, at socialrådgiveren anses som værende en modspiller (Juul Hansen, 2016, s. 184-185). At socialrådgiveren anses som værende en modspiller kan skyldes, at forældrene besidder en frygt for, hvad socialrådgiveren med sin myndighedsrolle foretager sig i den enkelte familie. Der kan hermed tales om, at forældrene i deres måde at beskytte sig selv på, anser socialrådgiveren som en modspiller grundet den indgriben, socialrådgiveren kan foretage (Killén, 2010b, s. 179). At forældrene anser socialrådgiveren som en modspiller kan være vanskeligt at ændre. Dette kan ifølge Luhmann forklares med, at autopoietiske sociale systemer, som forældrene befinder sig i, anses som lukkede og hermed kun er modtagelige for inputs fra omverdenen, som forældrene finder relevant. Grundet forældrenes opfattelse af socialrådgiveren som værende en modspiller, kan det formodes, at de ikke anser socialrådgiverens inputs som relevante for deres sociale system. Det kan hermed forekomme vanskeligt for socialrådgiveren at ændre forældrenes opfattelse, som er afgørende for, at socialrådgiveren kan udføre det forebyggende arbejde (Kneer og Nassehi, 2002, s. 55) (Killén, 2010b, s. 178). For at socialrådgiveren kan ændre forældrenes opfattelse, er det socialpædagog Annes påstand, at socialrådgiveren må inddrage og høre forældrene, hvor de er. "Jeg tror på, at den bedste indsats og den der virker bedst for hele familien er, hvis man hører familien i forhold til, hvad de selv oplever" (Interview, Anne, 2017, s. 3). Familierne, som socialrådgiveren kommer i kontakt med, har ofte oplevet skuffelser og nederlag gennem deres barndom. Familien kan af samme årsag have oplevelsen af at være blevet mødt med ligegyldighed og afvisning gennem deres liv. Hvis familien skal føle sig hørt, kan det herfor være afgørende, at socialrådgiveren kan indleve sig i familiens situation og deres oplevelse heraf (Killén, 2010b s. 264). Lykkes dette forekommer der mulighed for, at forældrene er modtagelige over for socialrådgiverens inputs, hvorfor hun hermed kan udføre det forebyggende arbejde i samarbejde med forældrene. Er det muligt at etablere samarbejdet, kan der tales om, at socialrådgiverens inputs skaber en afvigerforstærkende effekt, hvormed forældrenes opfattelse og dermed enkeltdelene i deres sociale system ændres (Hutchinson og Oltedal, 2006, s. 133-134). Denne ændring er afgørende for, at socialrådgiveren kan skabe

motivation for samarbejdet, hvilket er en forudsætning for at skabe omsorg og hermed udføre det forebyggende arbejde (Killén, 2010b, s. 179). Ændringen må derfor også anses som en forudsætning for udførelsen af det forebyggende arbejde med Heringmodellen, da der heri forekommer øget fokus på mere dialog med familien. Ovenstående kan dog forekomme vanskeligt i praksis, da CBF, som tidligere analyseret, endnu ikke oplever nedgang i sagsantal. Det kan hermed være vanskeligt for socialrådgiveren at finde tid og ressourcer til at skabe en afvigerforstærkende effekt, da denne indebærer en ændring af forældrenes allerede eksisterende opfattelse, som Bourdieu betegner som habitus. Dette kan formodes at være en tidskrævende proces, da forældrenes tidligere oplevelser vejer tungere end oplevelserne de får senere i livet (Järvinen, 2013, s. 373). Ønsket om det øgede samarbejde med forældrene, som Heringmodellen lægger op til, kan derfor forekomme vanskeligt og herved påvirke udførelsen af det forebyggende arbejde.

Udover tilstræbelse af et tæt samarbejde med familien forekommer der i Heringmodellen også øget fokus på tæt samarbejde med professionelle, hvorfor vi finder det interessant at analysere, hvorledes dette påvirker udførelsen af det forebyggende arbejde.

9.4.2 Samarbejde med professionelle

Ligesom ovenfor analyseres dette med udgangspunkt i Luhmanns systemteori. For at kunne belyse samarbejdets indflydelse på det forebyggende arbejde, finder vi det også relevant at inddrage forskellige samarbejdsformer, som socialrådgiveren indgår i med andre professionelle.

Socialrådgiverens samarbejde med andre professionelle findes afgørende for at opnå et helhedssyn og sammenhæng af borgeren situation (Nørrelykke, 2016, s. 167). Af samme årsag tilstræber Hering Kommune et tæt samarbejde med andre professionelle, da dette bidrager til skabelse af et helhedssyn og dermed kvalificerer indsatsvalget (KORA, 2015, s. 13). I forbindelse med indhentningen af vores empiri blev vi dog bevidste om, at samarbejdet ikke altid forekommer problemfrit i praksis. Dette belyses gennem teamlederens udtalelse:

Det har nogen gange givet nogen samarbejdsvanskeligheder, fordi vi er rullet afsted i en eller anden retning, også har vi glemt at fortælle, hvad vi gør, fordi vi tænker, at det ved de godt, men det gør de ikke, fordi de er bagefter. (Interview, Pia, 2017, s. 4)

Pia udtaler dette i forlængelse af, at CBF implementerede Sverigesmodellen i 2015, hvor udførerledet først er påbegyndt implementeringen i 2017. "Jeg tænker, det er et mind-set, som vi har arbejdet med heroppe i 2 år nu. Der er de bagefter, fordi de gik i gang senere end os" (Interview, Pia, 2017, s. 3). Dette medfører ifølge Pia nogle samarbejdsvanskeligheder, da de hermed ikke arbejder efter samme model. Disse samarbejdsvanskeligheder kan ifølge systemteorien forklares med, at CBF befinder sig i et socialt system, hvori der arbejdes efter Herningmodellen, mens udførerleddene befinder sig i andre sociale systemer med en anden arbejdsmodel. Komplexiteten heri findes ved, at tilgangen til arbejdet med barnet og dets udvikling forekommer forskellig grundet deres systemers forskellige opfattelser af omverden (Hutchinson og Oltedal, 2006, s. 231). Som nævnt i redegørelsen er det blevet politisk bestemt, at CBF må arbejde efter Herningmodellen, hvor der som tidligere analyseret kan tales om en afvigerforstærkende effekt i deres sociale system samt ændring af enkeltdelene heri. Denne ændring har medført, at deres syn på omverdenen nu ikke er i overensstemmelse med udførerleddets, da udførerleddenes sociale systemer ikke har været underlagt den politiske beslutning og dertilhørende afvigerforstærkende effekt, som denne medfører (Hutchinson og Oltedal, 2006, s. 234). Udførerleddene og deres sociale systemer har ikke mulighed for at overskue alle de muligheder, der befinder sig i omverdenen. Dette medfører, at udførerleddene må reducere kompleksiteten og udelukke nogle af de muligheder, der er i omverdenen, herunder Herningmodellen. Grundet denne reduktion af kompleksiteten må det formodes, at udførerleddene ikke både kan arbejde ud fra egen model og Herningmodellen. I forbindelse med at det endnu ikke er politisk besluttet, at de skal arbejde ud fra Herningmodellen, arbejder de ud fra den kontekst, der giver mening for dem, hvilket må formodes at være deres tidligere arbejdsmodel. I systemteorien kaldes denne proces for reduktion af kompleksiteten (Juul Hansen, 2016, s. 184). Grundet denne reduktion kan der opstå udfordringer i kommunikationen mellem systemerne og hermed samarbejdet, da reduktionen medfører at enkelte funktionssystemer i udførerleddene og CBF ikke er i overensstemmelse. Disse funktionssystemer kan hermed have vanskeligt

ved at kommunikere, da omverdenen ikke opfattes ens. Et eksempel herpå kan være, at den politiske kode i funktionssystemerne er forskellige. CBF er eksempelvis politisk pålagt at skulle arbejde ud fra Herningmodellen, mens udførerleddene ikke er. Dette kan medføre, at de politiske koder i funktionssystemerne ikke taler samme sprog, da de hermed ikke følger samme politiske retningslinjer, hvilket kan medføre vanskeligheder i samarbejdet (Juul Hansen, 2016, s. 188). Når disse kommunikative vanskeligheder opstår, må CBF og udførerleddene i deres samarbejde finde en løsning herpå, da det ikke forekommer muligt at ophøre samarbejdet, da dette medfører, at de ikke kan iværksætte en indsats for barnet. Pia understreger, at det i forlængelse heraf har været nødvendigt at kommunikere, således at samarbejdet kan fungere: "(...) det har været nødvendigt indimellem, at lederne på hvert område taler om, hvad er det så vi gør" (Interview, Pia, 2017, s. 4-5). De må derfor kommunikere via de funktionssystemer, hvori de stadig taler med samme koder. Herunder må det eksempelvis formodes, at omsorgskoderne fortsat kan kommunikere med hinanden, da systemerne benytter omsorgskoderne til italesættelse af barnets behov (Juul Hansen, 2016, s. 188). Det må antages, at barnets behov, på trods af ovenstående vanskeligheder i samarbejdet, fortsat muliggør samarbejdet. Nedenstående vil vi analysere på, hvorledes dette kommer til udtryk gennem det tværfaglige samarbejde.

Tværfagligt samarbejde

Hvis ovenstående kommunikation skal lykkes kan det være vigtigt, at man besidder kendskab til egen rolle og faglighed samt at fokus på problemstillingen, som de samarbejder om, opretholdes, herunder barnets behov. Dette er jævnfør Nørrelykke fokuspunkter i det tværfaglige samarbejde. For at opnå kendskab til hinandens faglighed er det vigtigt, at man som fagperson kender sin egen rolle, da man ellers ikke har vished om, hvem arbejdsopgaverne tilhører (Nørrelykke, 2016, s. 177-178). Dette eksemplificerer socialrådgiver Lone i følgende udtalelse:

Det er ikke så længe siden, at jeg sad til et netværksmøde på skolen. Jeg tror faktisk, at skolen tænkte, at det var noget, de kunne kaste over på mig. Forældrene fortæller så, at drengen faktisk oplever, at han bliver mobbet i skolen, også bliver det jo lige pludselig tydeligt, at det ikke er en arbejdsopgave for mig, men det er en arbejdsopgave for skolen. (Interview, Lone, 2017, s. 7)

Tages der udgangspunkt i ovenstående citat og vigtigheden af kendskab til egen rolle, tydeliggøres det, at dette ikke er en arbejdsopgave for Lone, da hun ikke besidder mulighed for iværksættelse af rette hjælp på dette område. Dette er i stedet en arbejdsopgave, der tilhører skolen, da det er her udfordringerne finder sted. Hermed belyser Lone vigtigheden af at have kendskab til egen rolle for at kunne tilgodese barnets behov i det tværfaglige samarbejde.

I det tværfaglige samarbejde må man, udover at besidde kendskab til egen rolle, også lytte til og reflektere over hinandens faglighed for at kunne tilgodese barnets behov. Fokus i dette samarbejde bør derfor ikke være på, hvilken arbejdsmodel der bør arbejdes ud fra, man må i stedet erkende hinandens faglighed og lytte til hinandens erfaringer og perspektiver, hvorudfra barnets behov tilgodeses (Nørrelykke, 2016, s. 177-178). Udfordringen i dette samarbejde kan opstå, hvis CBFs fokus på at arbejde ud fra Herningmodellen i samarbejdet overskygger evnen til at lytte og reflektere over udførerleddenes faglighed. Socialpædagogen Anne, der har arbejdet med børn og unge i flere årtier, understreger problematikken, der kan opstå, når fagpersoners fokus er på egen faglighed fremfor barnets behov:

Eksempelvis kan hele udførerleddet sidde med mange frustrationer over myndigheden, og hvis udfører og myndighed ikke finder ud af at arbejde sammen og respektere hinanden og forstå hinandens fagligheder, så går det udover de mennesker, det handler om. Jeg tror, at alle fagligheder tænker, at de sætter barnet i centrum. Jeg tror bare nogle gange, at man sætter sig selv og sin egen faglighed i centrum i forhold til barnet. Man glemmer tit at spørge sig selv om, hvad man i stedet kan bidrage med for at barnet får det bedre. (Interview, Anne, 2017, s. 8)

Som nævnt i citatet ligger Annes antagelse i, at man nogle gange sætter sig selv og egen faglighed i centrum og dermed glemmer fastholdelse af fokus på barnet. Hun påpeger, at man i stedet må besidde indsigt i, hvad man som fagperson selv kan bidrage med for at iværksætte en indsats tilpasset barnets behov. Dette understøtter kendetegnene ved et vellykket tværfagligt samarbejde. Når fokus fjernes fra barnets behov forekommer det ikke muligt at opnå det vidensniveau, der danner grundlag for en helhedsorienteret beslutning. Dette vidensniveau opnås ved at lytte og reflektere over hinandens fagligheder fremfor blot at fastholde fokus på egen faglighed og erfaring. Et vellykket tværfagligt samarbejde skal

herfor være medvirkende til at træffe en helhedsorienteret beslutning (Nørrelykke, 2016, s. 178). Det vidensniveau, der skal være til stede for at træffe en helhedsorienteret beslutning, kan kun opnås, hvis CBF og udførerleddene fastholder fokus på barnet og dermed taler inden for deres fælles funktionssystemer, fremfor at fastholde fokus på egen arbejdsmodel og faglighed. Ovenstående kan anses som en forudsætning for et vellykket tværfagligt samarbejde, som Herningmodellen tilstræber, og dermed havende indflydelse på det forebyggende arbejde. Socialrådgiveren kan foruden dette samarbejde ikke træffe en helhedsorienteret beslutning og iværksætte indsatsen herefter.

Tværfagligt samarbejde

Vi har ovenfor analyseret, hvilke udfordringer der kan opstå i det tværfaglige samarbejde mellem forskellige systemer. Nedenfor vil vi analysere på, hvilke udfordringer der kan opstå i det tværfaglige samarbejde, når systemet, hvori CBF befinder sig, arbejder ud fra Herningmodellen, mens systemerne som udførerleddene befinder sig i ikke gør.

Det tværfaglige samarbejde er kendetegnet ved, at der forekommer fokus på både faglighed og professionsidentiteten. Dette kan komme til udtryk ved, at professionerne i samarbejdet fortsat har et fælles fagligt mål, men i løsningen heraf overskrider egen faglighed og professionsidentitet (Højholdt, 2016, s. 68). Det tværfaglige samarbejde kan i praksis forekomme vanskeligt, når CBF befinder sig i et system, hvori de arbejder ud fra Herningmodellen, mens udførerleddene befinder sig i forskellige systemer, hvori der endnu ikke arbejdes ud fra Herningmodellen. Udfordringerne heri kan opstå, da Herningmodellen tilstræber tæt samarbejde med øvrige professionelle, hvorimod udførerleddenes primære samarbejdspartnere almindeligvis udelukkende vil være CBF. Dette medfører udfordringer i forbindelse med udførelsen af det tværfaglige arbejde, da socialrådgiverne kan have vanskeligheder i forbindelse med tilrettelæggelse af indsatser. Denne problematik understreger socialrådgiver Lone:

Jeg sidder rigtig meget med lige nu at koble nogle ting sammen, da vores børn og unge jo ikke bare kan sættes i kasser. Nogle gange støder man så på nogen, der hører til i flere kasser, som bare skal køres sammen i én. Så det kan godt være, at jeg har behov for at tage en indsats, der er på normalområdet og så køre den

sammen med noget andet. Det er virkelig besværligt, for de ikke er jo ikke vant til at arbejde sammen. (Interview, Lone, 2017, s. 5)

Lone påpeger i ovenstående citat problematikken i udførerleddets manglende fleksibilitet i samarbejdet, hvilket har indflydelse på hendes iværksættelse af indsats. Som Lone fortæller, har børnene ofte flere problematikker, hvilket kan betegnes som vilde problemer, hvori der ikke findes en konkret løsning på problemet. Problematikken heri opstår ved, at barnet ofte har behov for iværksættelse af flere indsatser, da de kommer med forskellige problematikker (Juul Hansen, 2016, s. 79). Socialrådgiveren har i praksis mulighed for at iværksætte flere indsatser fra forskellige udførerled, det kan dog forekomme vanskeligt at skabe helhed mellem disse indsatser, da udførerleddene ikke er vant til at samarbejde om én fælles indsats. Iværksættelsen af socialt forebyggende indsatser kræver tværprofessionelt samarbejde i udførerleddene, da de med deres faglige viden og pædagogiske metoder må skabe samspil for at bidrage til en socialt forebyggende indsats, som Herningmodellen tilstræber (Højholdt, 2009, s. 19). Dette kan dog formodes at forekomme vanskeligt for udførerleddene, da de ifølge Lone ikke er vant til at samarbejde for at kunne skabe denne helhed for barnet. Udførerleddene har dog fortsat et fælles mål, der indebærer at løse barnets problematikker ud fra den indsats, de udfører over for barnet. At udførerleddene søger at løse barnets problematikker ud fra egen indsats, medfører nogle udfordringer i samarbejdet, da udførerleddene herfor anser problematikkerne ud fra den indsats, de udfører over for barnet og muligvis ikke anser de øvrige udfordringer, der varetages af andre indsatser. Hermed skabes der ikke samspil mellem udførerleddenes faglige viden og pædagogiske metoder, hvilket er en forudsætning for at udføre en socialt forebyggende indsats, hvorfor det ikke forekommer muligt at arbejde tværprofessionelt (Højholdt, 2009, s. 19). Som tidligere nævnt reducerer udførerleddene kompleksiteten i omverdenen, hvilket kan være medforklarende til udfordringerne i forbindelse med inddragelse af andres faglige viden og pædagogiske metoder i arbejdet (Juul Hansen, 2016, s. 184). Lone påpeger, at hendes udfordring i arbejdet opstår i, at barnet ofte har behov for flere indsatser, hvori der skal skabes en helhed. Socialpædagogen Anne understøtter Lones oplevede udfordringer:

Vi kan ikke tro, at vi har nogle mennesker, som vi bare kan flytte rundt til vores forskellige tilbud. Derfor synes jeg også, at Herningmodellen har nogle begrænsninger, nemlig at tilbuddene ikke er fleksible nok, fordi der er forskellige

ledelseskasketter (...) det handler om at skræddersy tilbud til mennesker og ikke om, at mennesker skal skræddersyes til tilbuddene. (Interview, Anne, 2017, s. 4). Anne beretter her, at tilbuddene skal tilpasse sig efter barnets behov, fremfor at barnet skal tilpasses efter tilbuddenes muligheder. Dette indebærer, at hvis der eksempelvis iværksættes to indsatser over for barnet, så ville barnet uden anvendelse af det tværprofessionelle samarbejde skulle agere i begge indsatser. Forekommer der herimod tværprofessionelt samarbejde, vil det være indsatserne, der i samarbejdet søger at finde en fælles løsning på barnets behov. Der kan dermed tales om, at det tværprofessionelle samarbejde medfører, at barnet skal agere i én samlet indsats fremfor to forskellige indsatser. Anne understreger hermed, at det er tilbuddenes opgave at skræddersy indsatserne, så det forekommer muligt at iværksætte én samlet indsats for barnet, der kan tilgodese barnets problematikker. Højholdt understøtter dette gennem hans betegnelse af det tværprofessionelle samarbejde. Han forklarer, at det tværprofessionelle samarbejde har fokus på mere end fagligheden og inddrager i samarbejdet ligeledes professionsidentiteten. En overskridelse af fagligheden og professionsidentiteten giver mulighed for et tværprofessionelt samarbejde og hermed skabelse af én fælles indsats (Højholdt, 2016, s. 68-69). For socialpædagogen Anne samt Højholdt handler dette om, at udførerleddene besidder fleksibilitet til at kunne skræddersy tilbud, der tilpasses barnets behov. Dette indebærer, at udførerleddene må arbejde tværprofessionelt og hermed inddrage hinandens faglige viden og pædagogiske metode. I praksis kan dette forekomme vanskeligt, da det kan være vanskeligt at anvende hinandens faglige viden på en konstruktiv måde (Højholdt, 2009, s. 28).

Årsagen til at det i praksis kan forekomme vanskeligt at arbejde tværprofessionelt i Herning Kommune, kan forklares med Luhmanns systemteori, hvori CBF og udførerleddene arbejder ud fra forskellige modeller i deres systemer. Udførerleddenes systemer reducerer kompleksiteten, der befinder sig i omverdenen, herunder kompleksiteten fra de øvrige udførerled, da denne ikke forekommer relevant for den indsats, de udfører over for barnet i deres system. Var udførerleddene herimod ligesom CBF pålagt at skulle arbejde ud fra Herningmodellen, der tilstræber tæt samarbejde, herunder tværprofessionelt samarbejde, kan det formodes, at udførerleddenes systemer ville være mere modtagelige over for disse inputs, som Herningmodellen medfører. Der

kan hermed argumenteres for, at samarbejdet mellem professionelle påvirkes af, at udførerleddene og CBF arbejder ud fra forskellige modeller (Kneer og Nassehi, 1997, s. 55).

Ud fra ovenstående analyse kan det ses, at samarbejdet, som socialrådgiveren indgår i med andre professionelle, kan påvirke udførelsen af det forebyggende arbejde med Herningmodellen, da der heri opstår nogle udfordringer.

9.4.4 Sammenfatning

Ud fra ovenstående kan det sammenfattes, at der forekommer udfordringer i både samarbejdet med familierne og professionelle. Dette kan skyldes, at vi i samarbejdet med både familierne og professionelle befinder os i forskellige systemer, hvilket er medvirkende til at omverdenen opfattes forskellig. Familie kan grundet deres tidligere oplevelser anse socialrådgiveren som en modspiller, hvorfor det kan forekomme vanskeligt for socialrådgiveren at ændre dette. Samarbejdet med professionelle kan derimod påvirke udførelsen af det forebyggende arbejde, hvis de professionelle i samarbejdet ikke opretholder fokus på givne problemstillinger fremfor egen faglighed. Samtidig arbejder CBF og udførerleddet ud fra forskellige arbejdsmodeller, hvilket med vanskeliggøre iværksættelsen af én fælles indsats. Disse udfordringer i samarbejdet kræver tid og ressourcer, mens det gør det vanskeligt at foretage en helhedsorienteret beslutning.

9.5 Delanalyse 3: Styring af det sociale arbejde

Som nævnt i vores problemstilling forekommer økonomien som en fast del af socialrådgiverens arbejde, til styring heraf kan BUM-modellen anvendes. Vi finder det herfor relevant at analysere på, hvilken betydning denne model har for udførelsen af det forebyggende arbejde. Dette vil vi analysere med udgangspunkt i anvendelse af modellen og inddragelse Habermas' teori om system- og livsverdenen.

9.5.1 BUM-modellen

BUM-modellen beskrives i praksis som værende en visitations- og styringsmodel, hvori der forekommer en skarp adskillelse mellem bestiller, udfører og modtagers roller og forventninger (Fisker, 2015, s. 50). Tages der udgangspunkt i BUM-modellen forekommer det bestilleren, herunder socialrådgiveren i CBFs, opgave at iværksætte rette indsats med fastlagte serviceniveau i Herningmodellen (Hansen, 2015, s. 186). Det kan i praksis forekomme vanskeligt for socialrådgiveren i CBF at bestille en indsats hos udførerledet med fastlagte serviceniveau, da de som analyseret i delanalyse 2, ikke arbejder ud fra samme model og dermed nødvendigvis ikke besidder samme serviceniveau. Pia understreger i nedenstående citat, at CBF har en forhåndsftale med udførerledene i Herning Kommune, hvilket indebærer, at CBF i første omgang søger opgaven løst inden for tilbud i egen kommune. Udførerledene må derfor tilpasse indsatserne efter CBFs fastlagte serviceniveau, såfremt de vil bibeholde forhåndsftalen med CBF.

Men der er en forhåndsftale med vores udførerled, så det er jo noget, der ligger (...) Så på den måde er der ikke noget anderledes i det, men så har de skulle lave noget om internt i deres regi for at få tilpasset deres tilbud efter, hvad vi har behov for. Så de har skulle omlægge og lukke noget. (Interview, Pia, 2017, s. 4)

Som Pia nævner, har udførerledet skulle omlægge og lukket noget i deres tilbud, såfremt de fortsat ville bibeholde forhåndsftalen med CBF. Ifølge BUM-modellen er en af bestillerens interesser at ophøre samarbejdet med udfører, såfremt det vurderes, at der ikke længere er behov for ydelsen eller at der ikke leveres en ydelse af tilstrækkelig kvalitet (Hansen, 2015, s. 192). Når Pia italesætter, at der skal lukkes tilbud, kan der henvises til, at døgninstitutioner i Herning Kommune har måtte lukke, da CBF gennem deres arbejde med Herningmodellen tilstræber mindre indgribende foranstaltninger end anbringelse på døgninstitutioner, hvorfor bestiller her vurderer, at der ikke længere er behov herfor (Herning Folkeblad (AOH), 2016), (Center for Børn og Forebyggelse, 2016, s. 4). Når det vurderes, at der ikke længere forekommer behov herfor, har dette en påvirkning på udførerledet, da en af udførerledenes interesser er at sikre sig et monopol og dermed undgå konkurrerende udfører (Hansen, 2015, s. 192). Der kan argumenteres for, at udførerledene i Herning Kommune på baggrund af lukning af døgninstitutionerne ikke har monopol i Herning Kommune på givne indsats, hvorfor der ikke kan undgås konkurrence fra eksempelvis nærliggende kommuner. "Altså vi må jo erkende, at der er

børn, der ikke kan være i en familiepleje, og dem skal vi have længere væk” (Interview, Mona, 2017, s. 3). Socialrådgiveren Mona siger her, at der trods arbejdet med Herningmodellen fortsat er et behov for anvendelse af døgninstitutioner. I disse situationer må socialrådgiverne i CBF anvende døgninstitutioner i andre kommuner. Hertil kan der ifølge BUM-modellen opstå en konflikt i modtagerens interesse, da modtageren ønsker valgfrihed af leverandører samt kontinuitet mellem iværksatte indsatser (Hansen, 2015, s. 193). Dette kan eksemplificeres med, at CBFs øvrige iværksatte indsatser fortsat leveres af udførerne i Herning Kommune grundet den tidligere nævnte forhåndsftale. Modtageren har hermed ikke kontinuitet i deres iværksatte indsats, da anbringelsen på døgninstitution vil foregå uden for kommunen og eventuelle øvrige indsatser vil foregå i kommunen. At modtageren, herunder barnet, i ovenstående situation ikke kan sikres kontinuitet i iværksatte indsatser, kan ifølge Habermas’ teori om system- og livsverdenen, forklares med systemets kolonisering af livsverdenen. I forbindelse med at CBF er bestilleren og dermed, som analyseret ovenfor, vurderer, at der ikke længere forekommer behov for døgninstitutioner, kan der tales om, at barnets livsverden koloniseres af bestilleren. Dette på baggrund af, at beslutningen om lukning af døgninstitutioner har betydning for kontinuiteten i iværksatte indsatser, da Mona belyser, at der fortsat er behov for døgninstitutioner (Guldager, 2017, s. 160).

9.5.2 Udfordringer i styringen

Når barnets livsverden koloniseres, kan der i anvendelsen af BUM-modellen argumenteres for, at bestilleren kan overse barnets behov. Dette vil analyseres yderligere nedenfor.

Som tidligere nævnt er det i BUM-modellen bestillerens opgave at iværksætte rette indsats ud fra fastlagte serviceniveau, mens udførers opgave er at udføre den konkrete indsats (Hansen, 2015, s. 186). Denne adskillelse mellem bestiller og udførers roller og dertilhørende opgaver kan blive så markant, at modtageren, herunder barnets, behov ikke tilgodeses. Dette kan eksemplificeres ved, at udføre udelukkende udfører de bestilte arbejdsopgaver fra socialrådgiveren, herunder bestilleren, og hermed ikke har mulighed for varetagelse af eventuelle akutoptståede problematikker hos barnet, da udfører ikke er bestilt hertil (Fisker, 2015, s. 50-51). Endnu en problematik der kan opstå i denne

adskillelse, ses i Herning Kommune i forbindelse med, at CBF grundet implementeringen af Sverigesmodellen og dertilhørende behov har foretaget lukninger af indsatser samt ændret i tilbageblivende indsatser. Teamleder Pia udtaler således: "Så har vi lukket Broen, det var et familiebehandlingstilbud. Der har vi så brugt de nuværende tilbud, der er og skruet lidt i dem. Ikke noget markant" (Interview, Pia, 2017, s. 4). Problematikken heri kan opstå ved, at tankegangen med anvendelsen af BUM-modellen bliver at systemets behov for fastlagte indsatser med fastsatte priser overskygger barnets enkelte behov (Fisker, 2015, s. 51). Der kan argumenteres for, at denne problematik forekommer i Herning Kommune, da CBF med deres behov for nye indsatser har måtte foretage ændringer i udførerleddets tilgængelige indsatser. CBF tilrettelægger hermed indsatserne efter behovet, der forekommer i arbejdet med Herningmodellen fremfor konkret at tilrettelægge indsatserne efter barnets enkelte behov.

Udfordringerne der kan opstå i anvendelsen af BUM-modellen for Herning Kommune kan hermed være, at bestiller, herunder CBF, fastholder fokus på Herningmodellen og dets krav, hvorfor der forekommer risiko for, at de overser barnets enkelte behov (Fisker, 2015, s. 52). Endnu en gang kan der ifølge Habermas' teori om system- og livsverdenen argumenteres for, at systemverdenen, herunder bestiller, koloniserer livsverdenen, herunder barnet. Dette ses ved, at CBF med deres politiske organisering varetager egne behov med en objektiv strategisk tankegang i forbindelse med anvendelsen af Herningmodellen og dermed koloniserer barnets livsverden, der herfor ikke nødvendigvis får tilgodeset sine behov (Guldager, 2017, s. 159).

9.5.3 Sammenfatning

Ud fra ovenstående kan det sammenfattes, at BUM-modellen i praksis kan forekomme vanskelig i forbindelse med samarbejde mellem bestiller og udfører. Dette kommer særligt til udtryk, når bestiller og udfører ikke arbejder ud fra samme fastlagte serviceniveau. Konsekvensen heraf kan være, at udførerleddet må foretage ændringer i deres tilgængelige indsatser og i andre tilfælde helt lukke tilbuddene. At tilbuddene lukker er dog nødvendigvis ikke i overensstemmelse med barnets behov. BUM-modellen kan med sin

skarpe adskillelse mellem bestiller og udfører medføre, at barnets enkelte behov ikke tilgodeses, da fokus i stedet er på opfyldelse af Herningmodellens krav.

10. Konklusion

Vores undersøgelse om, hvorvidt socialrådgiverens rolle og dertilhørende rammer har betydning for udførelsen af det forebyggende arbejde med afsæt i Herningmodellen, har vist at begge har betydning for udførelsen af det forebyggende arbejde. Det er i analysen belyst, at implementeringen af Sverigesmodellen har medført en omstruktureringen for socialrådgiverne i CBF. Vi kan ud fra vores analyse konkludere, at en omstrukturering er medvirkende til en ændring af socialrådgiverens rolle og dertilhørende habitus. I analysen er det belyst, at en ændring af socialrådgiverens rolle skaber usikkerhed på egne og andres kompetencer, hvilket kan have betydning for udførelsen af det forebyggende arbejde. Det er ligeledes analyseret, at socialrådgiveren med sin myndighed besidder to roller, hvilket kan skabe modstridende forventninger i arbejdet, da socialrådgiveren både besidder dele af system- og livsverdenen ifølge Habermas' teori. At socialrådgiveren besidder dele af livsverdenen medfører, at hun kan koloniseres af systemverdenen, hvori hendes faglige dømmekraft påvirkes. Dette har betydning for, om rette indsats iværksættes, da begge roller nødvendigvis ikke inddrages, hvorfor det i analysen er belyst, at det kan forekomme vanskeligt at udføre det forebyggende arbejde. Trods koloniseringen må socialrådgiveren med sin myndighedsrolle fortsat iværksætte indsatser inden for givne rammer. Disse valg kan medføre nogle etiske dilemmaer for socialrådgiveren, hvilket kan være medvirkende til at vanskeliggøre socialrådgiverens rolle i udførelsen af det forebyggende arbejde. For at det forebyggende arbejde med Herningmodellen skal forekomme muligt, er det en nødvendighed, at der er nedgang i socialrådgivernes sagsantal. Vi har i analysen belyst, at dette ikke forekommer i praksis, hvorfor socialrådgiveren med sin rolle må prioritere, hvilke sager der skal arbejdes forebyggende i.

Vores undersøgelse om, hvorvidt det forebyggende arbejde påvirkes af samarbejdet med familien og professionelle, har vist at have betydelig indflydelse herpå. Det kan ud fra

vores analyse konkluderes, at samarbejdet med familien kan forekomme vanskeligt, da familien ofte anser socialrådgiveren som værende en modspiller. Denne opfattelse stammer ifølge Luhmanns systemteori fra, at de befinder sig i forskellige systemer, hvorfor opfattelsen af hinanden og omverdenen forekommer forskellig. Det kan for socialrådgiveren forekomme vanskeligt at ændre denne opfattelse, da familierne i deres sociale system har dannet en opfattelse af socialrådgivere gennem erfaringer. Det kan ligeledes konkluderes, at samarbejdet med professionelle forekommer vanskeligt i udførelsen af det forebyggende arbejde, da CBF og udførerleddet ikke arbejder ud fra samme model. Vi har anset vanskelighederne heri ud fra Luhmanns systemteori, hvorfor vi kan konkludere, at vanskelighederne i samarbejdet kan opstå grundet forskellige opfattelser af omverdenen og hermed nogle forskellige funktionssystemer. Vi må ligeledes konkludere, at samarbejdet fortsat kan opretholdes, da begge systemer har fokus på barnets behov. Dog er det analyseret, at fokus på barnet kan forekomme vanskeligt i det tværfaglige samarbejde, når CBF og udførerleddet anvender forskellige arbejdsmodeller. Det kan ligeledes konkluderes, at forskellige arbejdsmodeller har indflydelse på det tværprofessionelle samarbejde, da Herningmodellen tilstræber tæt samarbejde med øvrige professionelle og hermed ønsker iværksættelse af én fælles indsats. Dette forekommer dog vanskeligt, da udførerleddene endnu ikke arbejder ud fra Herningmodellen og derfor ikke er vant til samarbejdet om én fælles indsats. Gennem undersøgelsen er vi ligeledes blevet bevidste om, at der forekommer et samarbejde i forbindelse med styringen af det forebyggende arbejde. Herudfra kan vi konkludere, at dette også påvirker udførelsen af det forebyggende arbejde med inddragelse af BUM-modellen. I analysen er det belyst, at CBF og udførerleddet arbejder ud fra forskellige fastsatte serviceniveauer, hvilket indebærer, at udførerleddet må tilpasse indsatserne efter bestillers serviceniveau. En del af Herningmodellens serviceniveau er, at børn ikke anbringes på døgninstitutioner, hvorfor udførerleddet i Herning Kommune har måtte lukke disse. Udførelsen af det forebyggende arbejde kan hermed påvirkes, da dette nødvendigvis ikke er i overensstemmelse med barnets faktiske behov.

Jævnfør ovenstående konklusion kan det hermed konkluderes, at socialrådgiverens rolle og dertilhørende rammer har betydning for udførelsen af det forebyggende arbejde med

afsætning i Herningmodellen. Ligeledes kan det konkluderes, at det forebyggende arbejde påvirkes af samarbejdet med familien og professionelle.

11. Kritisk refleksion

Vores konklusion danner grundlag for vores undersøgelsesprojekt, der er udarbejdet med valgte teorier samt indhentet empiri fra informanterne. I forbindelse hermed er vi bevidste om, at projektets udfald kunne fremstå anderledes, såfremt vi havde anvendt andre teorier eller informanter i udarbejdelsen heraf. Informanterne har indflydelse på udfaldet, da vi, som nævnt i vores metodeafsnit, benytter den forstående forskningstype i forbindelse med anvendelsen af vores indhentede empiri, hvorfor informanternes subjektive holdninger vægtes i udarbejdelsen. Ud fra denne refleksion kan der tales om, at det forebyggende arbejde, som Herning Kommune tilstræber via Herningmodellen, ikke udelukkende kan belyses ud fra vores vinkel herpå.

12. Perspektivering

Gennem vores analyse og dertilhørende konklusion er vi blevet bevidste om, at systemverdenen kan anses som en indflydelsesrig faktor i forhold til socialrådgiverens rolle og de beslutninger, der træffes heri. I forbindelse hermed har vi gennem undersøgelsesprojektet reflekteret over, hvorvidt socialrådgiverens livsverden forekommer som en indflydelsesrig faktor i udøvelsen af det sociale arbejde og hvorledes denne kommer til udtryk.

Litteraturliste

Bøger

- Andersen, H. (2013). Jürgen Habermas og Aksel Honneth. I: Andersen, H. og Kaspersen, L. B. *Klassisk og moderne samfundsteori*. 5. udg. København: Forfatterne og Hans Reitzels Forlag
- Andersen, I. (2013). *Den skinbarlige virkelighed*. 5. udg. Frederiksberg: Samfundslitteratur
- Ankestyrelsen (2013). *Hvordan familier og netværk bliver inddraget i børnesager*. København: Ankestyrelsen
- Birkler, J. (2009). *Videnskabsteori en grundbog*. 1. udg. København: Munksgaard Danmark
- Busk, C., Madsen, M. og Schulin, B. (2011). *Etik i praksis for socialrådgivere*. 1. udg. Århus: VIA Systime
- Center for Børn og Forebyggelse (2012). *Sverigesprojektet - styrket sagsbehandling, tidsbegrænsede anbringelser og fokus på forebyggelse*. 1. udg. Herning Kommune
- Fisker, J. (2015). Socialrådgiverens organisatoriske rammer i arbejdet med udsatte børn og unge. I: Hougaard, M. og Højbjerg, L. R., *Socialt arbejde med børn, unge og familier*. 1. udg. København: Hans Reitzels
- Gimmler, A. og Harder, M. (2015). Menneskesyn og etik. I: Harder, M. og Nissen, M. A. *Socialt arbejde i en foranderlig verden*. 1. udg. København: Akademisk Forlag
- Guldager, J. (2017). *Videnskabsteori – en indføring for praktikere*. 1. udg. København: Akademisk Forlag

- Hansen, C. (2015). Bestiller-Udfører-Modeller (BUM) og kontraktstyring. I: Bundesen, P. og Hansen, C. *Kommunaløkonomisk styring*. 2. udg. København: Forfatterne og Hans Reitzels Forlag
- Harder, M. (2015). Socialarbejdernes kompetencer. I: Harder, M. og Nissen, M. A. *Socialt arbejde i en foranderlig verden*. 1. udg. København: Akademisk Forlag
- Hutchinson, G. og Oltedal, S. (2006). *Modeller i socialt arbejde*. 2. udg. København: Hans Reitzels
- Højholdt, A. (2009). *Den tværprofessionelle praktiker*. 1. udg. København: Hans Reitzels Forlag
- Højholdt, A. (2016). *Tværprofessionelt samarbejde – i teori og praksis*. 2. udg. København: Hans Reitzels Forlag
- Järvinen, M. (2004). Det magtfulde møde mellem system og klient: Teoretiske perspektiver. I: Järvinen, M., Larsen, J. E. og Mortensen, N. *Det magtfulde møde mellem system og klient*. 1. udg. Århus: Magtudredningen, forfatterne og Aarhus Universitetsforlag
- Järvinen, M. (2013). Pirre Bourdieu. I: Andersen, H. og Kaspersen, L. B. (2013). *Klassisk og moderne samfundsteori*. 5. udg. København: Forfatterne og Hans Reitzels Forlag
- Juul Hansen, S. (2015). Styring af det professionelle arbejde med børn og unge. I: Hougaard, M. og Højbjerg, L. R., *Socialt arbejde med børn, unge og familier*. 1. udg. København: Hans Reitzels
- Juul Hansen, S. (2016). *Professionelle i velfærdsstaten*. 3. udg. København: Hans Reitzels

Killén, K. (2010a). *Barndommen varer i generationer – Forebyggelse af omsorgssvigt*. 2. udg. København: Hans Reitzels

Killén, K. (2010b). *Omsorgssvigt – Det teoretiske grundlag*. 4. udg. København: Hans Reitzels

Kneer, G. og Nassehi, A. (1997). *Niklas Luhmann – introduktion til teorier om sociale systemer*. 1. udg. København: Hans Reitzels

Kokkinn, J. (2005). *Profesjonelt sosialt arbeid*. 2. udg. Oslo: Universitetsforlaget

KORA (2015). *Sverigesmodellen i praksis*. 1. udg. København: KORA

Kucshel, R. og Jørgensen, P. S. (2016). Socialpsykologi. I: Koester, T og Frandsen, K (2016). *Introduktion til psykologi – teori, anvendelse, praksis*. 3. udg. Frederiksberg: Frydenlund forlag

Kvale, S. og Brinkmann, S. (2015). *Interview – Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. 3. udg. København: Hans Reitzels

Langergaard, L. L. og Sørensen, A. (2015). Kritisk teori. I: Jacobsen, M. H., Lippert Rasmussen, K. og Nedergaard, P. *Videnskabsteori i statskundskab, sociologi og forvaltning*. 3. udg. København: Hans Reitzels

Launsø, L., Rieper, O., Olsen, L. (2017). *Forskning om og med mennesker – Forskningstyper og forskningsmetoder i samfundsforskning*. 7. udg. København: Forfatterne og Munksgaard

Laursen, E. (2013). Socialisering. I: Jacobsen, M. H, Laursen, E. og Olsen, J. B. *Socialpsykologi – En grundbog til et fag*. 1 udg. København: Hans Reitzel

Nielsen, H. K. (2015). Kritisk teori. I: Brinkmann, S. og Tanggaard, L. *Kvalitative metoder – En grundbog*. 2. udg. København: Hans Reitzels

Nørager, T. (1998). *System og livsverden – Habermas' konstruktion af det moderne*. 1. udg. Frederiksberg: Anis

Nørgaard, B. (1996). *Habermas i praksis – en indføring i dele af teorierne*. 2. udg. Aalborg: Skipper Clement Seminariet.

Nørrelykke, H. (2016). Socialt arbejde med børn og unge. I: Posborg, R., Nørrelykke, H. og Antczak, H. *Socialrådgivning og socialt arbejde – en grundbog*. 3. udg. København: Forfatterne og Hans Reitzels Forlag

Nørrelykke, H. (2016). Tværprofessionelt samarbejde. I: Posborg, R., Nørrelykke, H. og Antczak, H. *Socialrådgivning og socialt arbejde – en grundbog*. 3. udg. København: Forfatterne og Hans Reitzels Forlag

Schrøder, I. M. (2012). Økonomi på dagsordenen. *Uden for nummer*, 13 (24), s. 14-27.

Servicestyrelsen (2011). *Håndbog om Barnets Reform*. 1. udg. Servicestyrelsen

Socialstyrelsen (2015). *Analyserapport Herning Kommune – Partnerskab om en tidlig forebyggende og mere effektiv indsats for socialt udsatte børn og unge*. 1. udg. Socialstyrelsen

Thagaard, T. (2017). *Systematik og indlevelse – en indføring i kvalitativ metode*. 1. udg. København: Akademisk Forlag

Hjemmesider

Den danske ordbog. *Diskurs*. Lokaliseret på: <http://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=diskurs>

Herning Folkeblad (2016). *Kommunen slukker for Nordlys*. Lokaliseret på: <https://www.aoh.dk/artikel/kommunen-slukker-for-nordlys>

Socialstyrelsen (2016/2016a). *Definition*. Lokaliseret på:

<https://vidensportal.dk/temaer/Tidlig-indsats/definition-1>

Socialstyrelsen (2016/2016b). *Det tværprofessionelle samarbejde*. Lokaliseret på:

<https://vidensportal.dk/temaer/inddragelse/det-tvaerprofessionelle-samarbejde>

Love

Serviceoven (2015). *Lov om Social Service*. Nr. 573 af 24.06.05. Lokaliseret på:

<http://socialforvaltning.lovportaler.dk/showdoc.aspx?docId=lov20050573-full&activesolution=http%3a%2f%2flovportaler.dk#a4>

Bilagliste

Bilag 1: Transskription af informant Anne

Bilag 2: Transskription af informant Pia

Bilag 3: Transskription af informant Lone

Bilag 4: Transskription af informant Mona

Bilag 5: Transskription af informant Kari Killén